

Programul Interreg VI-A România-Bulgaria

- EXTRAS, draft August 2021 -

Disclaimer

Conținutul acestui document draft a fost realizat în scop consultativ și în vederea realizării procedurii de Evaluare Strategică de Mediu (SEA). Conținutul acestui document se poate modifica, inclusiv datorită procesului de consultare.

Acest document nu poate fi utilizat ca sursă sau citat în nici o referință de către nimeni în niciun scop.

Contact: robg@mlpda.ro

Cuprins

1. Strategia programului: principalele provocări de dezvoltare și politici publice.....	4
1.1. Zona programului (2000 de caractere)	4
1.2. Rezumatul principalelor provocări comune, luând în considerare disparitățile economice, sociale și teritoriale, precum și inegalitățile, nevoile comune de investiții, complementaritatea și sinergiile cu alte forme de sprijin, lecțiile învățate din experiența anterioară, strategiile macroregionale și strategiile bazinului maritim, în care zona vizată de program este acoperită de una sau mai multe strategii.	4
1.2.1. <i>Provocările comune și strategia programului</i>	4
1.2.2. <i>Complementarități și sinergii cu alte forme de sprijin</i>	14
1.2.3. <i>Lecții învățate din experiența trecută</i>	16
1.2.4. <i>Coordonarea cu strategiile macroregionale</i>	17
1.3. Justificarea selectării obiectivelor de politici publice și a obiectivelor specifice Interreg, prioritățile asociate, obiectivele specifice și formele de sprijin, adresând, după caz, conexiunile lipsă din infrastructura transfrontalieră	19
2. Priorități	22
2.1. Prioritatea 1: O regiune bine conectată	22
2.1.1. <i>Obiectiv specific: 3 (iii) Dezvoltarea și consolidarea mobilității durabile, rezistente la schimbările climatice, inteligente și intermodale la nivel național, regional și local, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră;</i>	22
2.2. Prioritatea 2: O regiune mai verde	27
2.2.1. <i>Obiectiv specific: 2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme</i>	27
2.2.2. <i>Obiectiv specific: 2 (vii) Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane și reducerea tuturor formelor de poluare</i>	32
2.3. Prioritatea 3: O regiune educată	37
2.3.1. <i>Obiectiv specific: 4.2. Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line (contribuție la OS 4.5 FSE+)</i>	37
2.4. Prioritatea 4: O regiune integrată	42
2.4.1. <i>Obiectiv specific: 5.2 Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității, integrată și favorabilă incluziunii sociale, economice și de mediu, în alte zone decât cele urbane</i>	42

ANEXĂ

MODEL PENTRU PROGRAME INTERREG¹

CCI	[15 caractere]
Titlu	Programul Interreg VI-A România-Bulgaria
Versiune	Draft 0
Primul an	2021
Ultimul an	2027
Eligibil din	01.01.2021
Eligibil până la	31.12.2029
Numărul deciziei Comisiei	
Data deciziei Comisiei	
Numărul deciziei care modifică programul	
Data intrării în vigoare a deciziei care modifică programul	
Regiunile NUTS acoperite de program	Bulgaria BG311 - Видин (Vidin) BG312 - Монтана (Montana) BG313 - Враца (Vratsa) BG314 - Плевен (Pleven) BG321 - Велико Търново (Veliko Tarnovo) BG323 - Русе (Ruse) BG325 - Силистра (Silistra) BG332 - Добрич (Dobrich) România RO223 - Constanța RO312 - Călărași RO314 - Giurgiu RO317 - Teleorman RO411 - Dolj RO413 - Mehedinți RO414 - Olt
Componenta	A

¹ Fără a cauza prejudiciu aliniilor pe viitor în legătură cu rezultatul negocierilor interinstituționale ale Regulamentului privind dispozițiile comune și la reglementările specifice fondurilor. Aliniile la programele externe Interreg vor urma.

1. Strategia programului: principalele provocări de dezvoltare și politici publice

1.1. Zona programului (2000 de caractere)

Programul Interreg VI-A România-Bulgaria (Programul RO-BG) se întinde pe șapte județe din partea de sud a României (Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași și Constanța) și opt districte din partea de nord a Bulgariei (Vidin, Vratsa, Montana, Veliko Tarnovo, Pleven, Ruse, Dobrich și Silistra). Toate cele 15 regiuni NUTS3 sunt situate de-a lungul celor 630 km de frontieră româno-bulgară.

Aria programului (harta din anexa 1) acoperă un teritoriu de 69.285 km pătrați, însumând 19,8% din cele două țări, cu aproximativ două treimi în România și o treime în Bulgaria. De asemenea, este cămin pentru aproximativ 4,20 milioane de locuitori (1,35 milioane în Bulgaria și 2,85 milioane în România). Principalul element geografic, care modelează întregul peisaj, este fluviul Dunărea, care se desfășoară de-a lungul a 470 km de graniță de la vest la est. Doar două județe, Dobrich (BG) și Constanța (RO) sunt conectate pe uscat, în est.

Teritoriul este predominant rural, iar suprafețe mari de teren sunt utilizate pentru agricultură. Există, de asemenea, suprafețe însemnate acoperite de păduri și corpuri de apă, în mare parte afluenți ai Dunării. Zona cuprinde, de asemenea, multe situri naturale de pe ambele părți ale frontierei, cu o biodiversitate bogată (multe situri Natura 2000 și Ramsar).

Zona transfrontalieră este unul dintre cele mai puțin dezvoltate teritorii din UE. Toate regiunile sunt în întârziere în comparație cu vecinii lor din UE și din țară, confruntându-se cu disparități socio-economice majore, care au rămas constante în timp. Nivelul general scăzut al dezvoltării economice slăbește mediul de afaceri și încurajează emigrarea, care, la rândul său, împiedică regiunea să își atingă potențialul. Diviziunea Nord-Sud de-a lungul Dunării, în special în ceea ce privește accesibilitatea fizică și conectivitatea, dar și din cauza barierelor lingvistice și administrative, se numără printre cele mai importante provocări structurale care afectează zona transfrontalieră.

1.2. Rezumatul principalelor provocări comune, luând în considerare disparitățile economice, sociale și teritoriale, precum și inegalitățile, nevoile comune de investiții, complementaritatea și sinergiile cu alte forme de sprijin, lecțiile învățate din experiența anterioară, strategiile macroregionale și strategiile bazinului maritim, în care zona vizată de program este acoperită de una sau mai multe strategii.

1.2.1. Provocările comune și strategia programului

50000 de caractere

Bazat pe provocările principale de dezvoltare identificate la nivelul regiunii transfrontaliere, ținând cont de lecțiile învățate din implementarea celor două programe anterioare în zonă și luând în considerare celelalte forme de sprijin disponibile, precum și cadrul strategic relevant pentru zonă, au fost identificate următoarele nevoi de investiții comune.

Economia regională

În ciuda evoluției economice pozitive, zona transfrontalieră RO-BG se situează printre cele mai puțin dezvoltate teritorii din UE și se confruntă cu disparități economice semnificative între malurile de nord și de sud ale Dunării. Patru din cele șase regiuni NUTS2 care acoperă zona transfrontalieră sunt în primele zece cele mai sărace la nivelul UE. În comparație cu omologii lor români, districtele bulgare au avut rate de creștere a PIB mai scăzute de-a lungul timpului, contribuind cu doar 24% la PIB-ul total al zonei și având un PIB mediu pe cap de locuitor de cca. 4600 euro, 70% din cel al omologilor lor români (conf. date din 2017).

Disparitățile de dezvoltare se manifestă și între diferitele teritorii, de fiecare parte a frontierei. În general, disparitățile intraregionale par a fi mai pronunțate pe partea românească a frontierei, Constanța și Dolj contribuind cu 45% din întregul PIB al zonei transfrontaliere și cu 60% la PIB-ul părții române (PSC, calcul din milioane, date din 2017). De partea bulgară, Ruse, Veliko Tarnovo, Vratsa și Pleven au performanțe mai bune decât restul districtelor, dar mai slabe decât omologii lor români. Silistra și Vidin mențin un nivel scăzut îngrijorător de dezvoltare economică, cu nivel de PIB sub 20% din media zonei transfrontaliere.

Deficiențe structurale semnificative ce împiedică nivelul de competitivitate în general. Conform indicelui competitivității regionale² al UE și precum este evidențiat în documentele de orientare privind frontierele (BOP)³, atât regiunile bulgare, cât și cele românești de-a lungul frontierei dunărene sunt printre regiunile cu randamentele cele mai scăzute din UE. Competitivitatea lor în ansamblu este îngreunată de deficiențe structurale semnificative, care provin fie din deficiențe la nivel național (cum ar fi cazul unor indicatori precum „calitatea instituțiilor”, „educație” sau „sănătate”), fie la nivel regional (cum ar fi infrastructura slab dezvoltată).

Pe ambele părți ale frontierei, activitatea economică este afectată de provocări de lungă durată legate de productivitate și specializare. Potrivit Institutelor Naționale de Statistică din România și Bulgaria, numărul întreprinderilor a crescut în zona transfrontalieră cu 6,1% din 2013, această creștere fiind mai mare pe partea românească (9,1%)⁴, decât în regiunile bulgare (3,2%)⁵. Cu toate acestea, densitatea IMM-urilor este încă mult sub media UE. Nivelul limitat de coordonare între instituțiile naționale și regionale în ceea ce privește sprijinul pentru inovare și antreprenoriat și problemele suplimentare de pe piața muncii, cum ar fi migrația forței de muncă înalt calificate și accesibilitatea redusă, reprezintă o serie de provocări pentru IMM-urile din regiune. Industria, serviciile și comerțul sunt concentrate în câteva centre, în special în România și în partea de est a zonei. Lipsa inovației și nivelul scăzut

² https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/rci2019_scorecards.pdf

³ <https://www.interregrobg.eu/images/fisiere/Future%20programme/CE%20Orientation%20Paper%20RO-BG.pdf>

⁴ <http://statistici.inse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/inse-table> (INT1010 - Întreprinderi active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, clase de mărime după numărul de salariați, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe)

⁵ <https://www.nsi.bg/en/content/12907/%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F/regions-districts-and-municipalities-republic-bulgaria-2013>

de digitalizare a întreprinderilor le împiedică să răspundă eficient la cererea clienților și să se alinieze la eforturile globale de protecție a mediului.

Întreprinderile sunt situate în principal în partea de est a teritoriului și în județele mai dezvoltate. Sunt aprox. 120 de mii de companii active în zona transfrontalieră, distribuite relativ uniform pe ambele părți ale frontierei. Ele reprezintă aproximativ 11% din totalul companiilor active din România și 14,5% din totalul celor din Bulgaria. În comparație cu cele din restul teritoriului, IMM-urile din zona transfrontalieră se confruntă cu provocări în ceea ce privește accesibilitatea mai redusă, dependența ridicată de un număr limitat de sectoare și un ecosistem de inovație și antreprenariat relativ imatur. În general, acestea depind de orașele învecinate pentru furnizarea de servicii generale și se confruntă cu un context legislativ și administrativ mai degrabă nefavorabil⁶.

Cooperarea transfrontalieră insuficientă împiedică regiunea de a-și atinge potențialul. Estimările indică că barierele juridice și administrative care împiedică cooperarea transfrontalieră reduc PIB-ul regional cu aprox. 3,5% și ocuparea forței de muncă cu 6-8%. Cele mai multe dintre acestea sunt cauzate de utilizarea ineficientă a economiilor de aglomerație, a capitalului de încredere și a capacității de producție⁷.

În ansamblu, există aproape 1 milion de angajați în zona transfrontalieră, majoritatea aparținând sectoarelor tradiționale, în care cerințele legate de abilități tehnologice și de educație sunt mai scăzute. În linii mari, agricultura angrenează cea mai mică pondere de angajați, însă importanța sa a crescut ușor de la 5,2% în 2012 la 5,8% în 2017. Sectorul industrial și-a redus treptat numărul de angajați, totuși rămâne mai mare decât media UE28 de 15,3% (conf. date din 2016). Pe partea bulgară a frontierei, sectorul industrial prezintă o ușoară creștere a ocupării forței de muncă, indicând un potențial de atragere a investițiilor pentru modernizare și inovare⁸. În zona transfrontalieră atât în România, cât și în Bulgaria, industria este strâns legată de producția și distribuția de energie electrică, precum în Dolj și Ruse, respectiv de industria petrolieră și chimică, în Constanța, Ruse și Olt. Ruse are două zone industriale care conțin un parc de afaceri și logistică, dar dacă urmărim orașul său pereche Giurgiu, dezvoltarea acestuia este limitată. Sectorul serviciilor contribuie cu mai mult de 40% la numărul total de angajați, în timp ce alte sectoare economice, cum ar fi comerțul cu amănuntul și construcțiile, reprezintă aproximativ 26-27% din acesta.

Suținut de bogatul patrimoniu natural și cultural, turismul ar putea oferi condiții bune pentru diversificarea economică în întreaga zonă transfrontalieră, dar potențialul său rămâne neexploatat. Cele două părți ale regiunii de frontieră împărtășesc un patrimoniu istoric și cultural comun semnificativ - de exemplu, vestigii din epoca romană, situri religioase, tradiții. Coasta Mării Negre este o destinație turistică populară, în ciuda faptului că sezonul turistic este limitat. Există numeroase atracții de-a lungul Dunării, inclusiv fluviul în sine.

Cu toate acestea, turismul și patrimoniul nu sunt exploatate la întregul lor potențial. Această situație este generată de o varietate de factori, cum ar fi: calitatea slabă a infrastructurii turistice (cazare calitativă, paturi, facilități conexe), degradarea și poluarea siturilor (în cazul siturilor naturale), accesibilitate limitată și infrastructură de transport slab dezvoltată, lipsa serviciilor de sprijin și promovarea ineficientă, precum și lipsa forței de muncă (muncitori calificați). Oferta turistică nu este coordonată la nivel transfrontalier.

⁶ ESPON, 2017

⁷ EC, Cuantificarea efectelor obstacolelor de frontieră juridice și administrative în regiunile de frontieră terestră, https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/boosting_growth/quantif_effect_borders_obstacles.pdf

⁸ Analiza teritorială a regiunii transfrontaliere România-Bulgaria, 200618-territorial-analysis-updated.pdf (interregviarobg.eu)

Conectivitatea fizică scăzută împiedică întreprinderile locale să intre pe potențialele piețe transfrontaliere și să profite de avantajele participării la ecosistemele de afaceri transfrontaliere. Pentru cea mai mare parte a zonei, bariera fizică impusă de Dunăre este cel mai important factor care împiedică operațiunile întreprinderilor de peste graniță⁹. În timp ce digitalizarea poate fi o modalitate alternativă de adresa virtual obstacolul fizic cauzat de fluviu, o mobilitate fizică mai bună este esențială pentru ca întreprinderile mici locale să ajungă pe noi piețe și să atragă noi clienți.

Principalele nevoi de investiții

- *Un acces mai bun la oportunități de finanțare pentru IMM-uri, pe tot parcursul dezvoltării afacerii, pentru a le permite să crească, să prospere și să se extindă la nivel internațional; sprijinul pentru tranziția către sustenabilitate și digitalizare este deosebit de important, pentru a spori competitivitatea acestora și a le ajuta să-și acceseze potențialul neexploatat de dezvoltare;*
- *Conectivitatea digitală trebuie îmbunătățită pentru a sprijini investițiile în revitalizarea economică a regiunii, pentru a compensa lipsa de conectivitate fizică și pentru a ajuta IMM-urile să adopte comerțul electronic ca o modalitate de a ajunge pe noi piețe. Sunt de asemenea încurajate soluțiile electronice comune;*
- *Investițiile în lanțul valoric al turismului ar putea contribui, de asemenea, la revitalizarea economică și ar putea crește atractivitatea regiunii ca destinație de turism ecologic/patrimoniu cultural. Sectoarele asociate, cum ar fi sectorul agroalimentar și industriile creative ar putea, de asemenea, să sprijine diversificarea economiei locale;*
- *O infrastructură de transport mai sigură și mai ecologică ar fi, de asemenea, un beneficiu pentru economia locală, aducând mai mulți vizitatori în regiune. Acest lucru ar spori, totodată, mobilitatea locală și regională, îmbunătățind accesul IMM-urilor la piețe transfrontaliere, cunoaștere și sprijin.*

Conectivitate

Ambele părți ale granițelor Dunării se caracterizează printr-o direcție puternică Est-Vest a fluxurilor și dezvoltării așezărilor. În ultimii ani, legăturile Nord-Sud și-au pierdut statutul de prioritate, deoarece investițiile s-au concentrat pe finalizarea segmentelor rutiere și feroviare ale coridoarelor Rin-Dunăre și Orient Est-Mediteranean. Prin urmare, teritoriul transfrontalier este încă deconectat de principalele rețele de transport ale UE, iar Dunărea rămâne singura legătură puternică și continuă cu Europa Centrală.

„Granița dură” dintre cele două țări (non-Schengen) și numărul redus de treceri de frontieră îngreunează în mare măsură mobilitatea peste graniță. Diverse coridoare naționale de transport sunt redirecționate către puținele puncte de trecere ale frontierei disponibile în prezent, fiind doar două poduri care traversează Dunărea la o distanță de 470 km (Giurgiu - Ruse și Calafat - Vidin). Cea mai importantă trecere a frontierei pentru mărfuri rămâne Podul Giurgiu-Ruse, în timp ce Podul Vidin- Calafat și trecerea Vama Veche-Durankulak sunt conexiuni secundare. Trecerea frontierei terestre în partea de est oferă cele mai bune condiții

⁹ EC, Mitigarea obstacolelor administrative și de legislație în zonele transfrontaliere ale UE, 2017, https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/obstacle_border/final_report.pdf

în ceea ce privește conectivitatea transfrontalieră¹⁰. În plus, un studiu de fezabilitate elaborat în cadrul proiectului SPATIAL a analizat posibilitatea construirii de noi poduri în Călărași-Silistra, Giurgiu-Ruse, Bechet-Oreahovo și Turnu Magurele - Nicopol. În anul 2019 a fost semnat de asemenea un memorandum de înțelegere între cele două ministere ale transporturilor pentru analiza unei posibile locații a celui de-al treilea pod în vederea pregătirii studiului de fezabilitate¹¹.

Transportul de mărfuri și pasageri pe Dunăre este sub potențial. Cantitatea de marfă transportată pe diferite secțiuni ale Dunării este de 10 ori mai mică decât pe cele mai performante căi navigabile interioare din Europa. Principalele provocări care reduc performanța transportului pe apă sunt legate de adâncimea superficială a râului și capacitatea porturilor (inclusiv conexiunile lor către interiorul țărilor).

Calitatea drumurilor a crescut foarte mult în ultimii ani (în special pe partea bulgară), dar densitatea acestora este încă sub media UE și infrastructura nu este eficientă în sprijinirea porturilor sau a punctelor de trecere a frontierei pe apă. Autostrăzile încă lipsesc, singurul segment din zona transfrontalieră fiind autostrada A2 dintre Constanța și București. Porturile de pe ambele părți nu au o infrastructură de transport eficientă pentru a deservei un flux mai puternic către interiorul țărilor. Porturile Silistra sau Lom nu au variante ocolitoare, ceea ce îngreunează intrarea și ieșirea mărfurilor din porturi. Cu excepția Constanței, niciunul dintre porturile de-a lungul Dunării nu este deservit de o autostradă; unele sunt legate de căile ferate, dar multe dintre aceste conexiuni sunt degradate. Cele mai dezvoltate porturi dunărene în ceea ce privește manevrarea mărfurilor se află în continuare pe partea românească fiind conectate la orașe mai mari.

Niciunul dintre cele două segmente de coridor Eurovelo care trec prin România și Bulgaria nu sunt dezvoltate sau cel puțin semnalizate. Cea mai mare parte a rutei Eurovelo 6 este finalizată sau cel puțin semnalizată în întreaga Europă, dar segmentele Eurovelo 13 și Eurovelo 6 între România și Bulgaria nu sunt încă dezvoltate. Finalizarea acestora ar asigura o rută completă de ciclism de 3.653 km, conectând atracții turistice importante din Europa. Acest lucru ar putea spori foarte mult activitatea turistică, ar consolida economia locală, oferind în același timp un coridor de transport durabil între așezările de-a lungul Dunării.

Transportul feroviar este subdezvoltat și sub-utilizat. Singura cale ferată de mare viteză (până la 160 km/h) se află în România, între Constanța și București. Părțile bulgare îi lipsește transportul feroviar de mare viteză, dar are majoritatea infrastructurii feroviare electrificate. Acest teritoriu este deservit de patru linii importante care leagă Varna de Sofia, dar continuă și către punctele importante de trecere a frontierei de la Ruse și Vidin. Din păcate, acest lucru nu se aplică și în cazul căilor ferate românești, ale cărei majoritatea liniilor ferate care circulă spre Dunăre sunt fundături și nu sunt electrificate. Prin urmare, rolul infrastructurii feroviare rămâne predominant la nivel local.

În prezent, nu există un sistem intermodal concret și funcțional de transport în zonă. Singura facilitate multimodală identificabilă se află în Portul Constanța în România. Unul

¹⁰

https://www.interregobg.eu/images/fisiere/Future%20programme/200618_Territorial%20analysis_updated.pdf
O analiză de impact preliminară a fost realizată ca parte a studiului de fezabilitate pentru "Construirea unui pod între România și Bulgaria", sinteza fiind disponibilă la
<http://www.spatial.mdrap.ro/files/Project%20results/Work%20Package%206/Brosura%20Proiect%20pilot%20transport.pdf>

¹¹ Într-una dintre cele 5 posibile opțiuni: Călărași-Silistra, Giurgiu-Ruse, Bechet-Oreahovo, Turnu Magurele – Nicopol and Zimnicea-Svishtov

dintre principalele impedimente pentru realizarea intramodalității în regiune este faptul că infrastructura feroviară asociată porturilor este fie inoperabilă, fie nu are legături directe cu infrastructura de transport pe apă. Prin urmare, este necesară o mai bună optimizare a infrastructurii existente, precum și îmbunătățirea conexiunilor către interior a porturilor din zonă.

Cu toate acestea, amplasarea celor două țări, precum și datele privind mijloacele de transport utilizate pentru transportul de mărfuri arată un potențial ridicat de dezvoltare a intermodalității în regiunea transfrontalieră¹². O astfel de dezvoltare este necesară, căile navigabile interioare fiind principala cale de transport între estul și vestul Europei, prin coridorul TEN-T Rin-Dunăre. Din acest punct de vedere, mai multe orașe de-a lungul frontierei sunt puncte cheie pentru sistemul de transport intermodal al regiunii transfrontaliere: Ruse, Vidin și Gorna Oriahovitsa în Bulgaria, respectiv Constanța, Calafat și Giurgiu (transport comercial), Corabia, Turnu Măgurele, Oltenița, Călărași (transport turistic) în România.

Din cauza lipsei de conectivitate și a rețelei de așezări mai puțin densă, populația de-a lungul Dunării în zona transfrontalieră are un acces slab la serviciile de interes general (SIG). Acesta este motivul pentru care majoritatea județelor și districtelor de pe teritoriul transfrontalier sunt considerate „periferii interioare” în ceea ce privește accesibilitatea (accesul la servicii de interes general și la centre urbane), teritorii care se confruntă cu provocări specifice. Singura excepție este sistemul urban transfrontalier Giurgiu și Ruse și coasta Mării Negre.

În ceea ce privește conectivitatea digitală, niciuna dintre cele două țări nu a reușit să atingă obiectivul de acoperire 100% conexiune de internet broadband. Silistra este singurul district care a reușit să atingă acest obiectiv, în timp ce alte districte rămân în continuare cu acoperire între 70 și 75%. Pe de altă parte, România se află printre puținele țări care au avut peste 45% din gospodării cu un abonament la broadband ultrarapid (peste 100 Mbps). În timp ce acoperirea fixă broadband ar trebui să fie încă puțin sub țintele pentru 2020, broadbandul ultrarapid, în mare parte accesibil în marile orașe, avansează rapid. Zonele rurale, cu o densitate scăzută a populației, încă se confruntă cu probleme în ceea ce privește acoperirea broadband. Investițiile într-o conectivitate mai bună, mai fiabilă și mai rapidă ar contribui la atragerea companiilor cu valoare adăugată mai mare și sunt o premisă obligatorie pentru îmbunătățirea nivelului de digitalizare.

Principalele nevoi de investiții

Întrucât fluviul Dunărea acționează în continuare ca o barieră importantă în ceea ce privește conectivitatea teritorială transfrontalieră, principalele nevoi de investiții sunt legate de densitatea și calitatea insuficiente a infrastructurii de transport, pe șosea, cale ferată, apă sau alte tipuri de transport.

Este necesară o abordare strategică coerentă pentru a maximiza valoarea adăugată a investițiilor și pentru a asigura beneficii pentru întreaga zonă transfrontalieră. Investițiile comune ar trebui să aibă ca scop îmbunătățirea accesului și a mobilității, contribuind la obiectivele UE ale Pactului verde și încurajând trecerea către moduri de transport mai durabile.

În acest scop, sunt necesare investiții pentru:

¹² IntermodalCBC (ROBG 2, proiect finanțat în cadrul Programul Interreg V-A Romania-Bulgaria), Strategie referitoare la consolidarea rețelei TEN-T prin îmbunătățirea capacității nodurilor intermodale în regiunea de frontieră Romania-Bulgaria 2018-2050.

- Dezvoltarea în continuare a rutei Eurovelo 6 în regiunea transfrontalieră, care ar contribui mai departe la stimularea activității turistice, consolidarea economiei locale și ar oferi, totodată, un coridor de transport durabil între așezările de-a lungul Dunării;
- Îmbunătățirea performanței transportului pe apă pe Dunăre, prin creșterea adâncimii fluviului, a capacității portuare și a siguranței transportului;
- Îmbunătățirea conexiunilor slabe către interiorul țărilor cu porturile (feroviare și rutiere), prin modernizarea și extinderea drumurilor secundare care deservește porturile și punctele de trecere a frontierei;
- Identificarea și adresarea blocajelor și sprijinirea procesului de pregătire pentru îmbunătățirea în continuare a conectivității la frontieră, inclusiv prin construcția de noi poduri care traversează Dunărea, extinderea și modernizarea infrastructurii feroviare, îmbunătățirea transportului cu feribotul etc.
- Adresarea conexiunilor lipsă din infrastructura rutieră și feroviară de peste graniță și lipsa de conectivitate între așezări mai puțin dense și orașe/localități.
- Dezvoltarea intermodalității transporturilor prin implementarea de terminale sau noduri de transfer intermodal în puncte cheie de-a lungul Dunării.

Atenuarea schimbărilor climatice și protecția mediului

Zona cuprinde mai multe parcuri naturale și arii protejate, precum și trei rezervații naționale ale biosferei, cu un potențial important de exploatare turistică. Acestea sunt situate în partea de sud a Rezervației Biosferei Delta Dunării - zonă marină (situată în zona eligibilă), cu o suprafață totală de 32,5 ha în România, și Rezervațiile Biosferei Chuprene și Srebarna (sit Ramsar) în Bulgaria, acoperind o suprafață totală de 2,3 ha. Zonele Natura 2000 acoperă o suprafață de 2,21 milioane ha, din care 46,70% în România și 53,29% în Bulgaria. Constanța este de departe județul cu cele mai multe situri Natura 2000 din zonă (38), în special datorită biodiversității mari din apropierea Deltei Dunării și a zonei de coastă.

Întreaga zonă este considerată a avea un grad ridicat de vulnerabilitate la schimbările climatice. Odată cu creșterea temperaturilor medii anuale, regiunea a întâmpinat diverse evenimente meteorologice extreme, în principal tornade, vânturi puternice, grindină puternică și ploi abundente, precum și secete mai severe, care sunt atipice pentru această zonă. Latura românească este mai expusă, în special județul Constanța, în cazul tornadelor. În plus, eroziunea, împreună cu furtunile și secarea râurilor în zonele de coastă joase, sunt principalii factori care declanșează riscul de inundații de coastă. Eroziunea coastei reprezintă o amenințare nu numai pentru gospodăria sau activități economice, ci și pentru biodiversitate. Secetele vor avea consecințe grave în sectorul agricol și vor duce la deșertificare.

Întreaga zonă transfrontalieră se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește menținerea și protejarea calității mediului și atenuarea efectelor negative ale activităților umane. Zonele protejate, inclusiv siturile Natura 2000, sunt expuse la riscuri mari din cauza tăierilor ilegale, a turismului, a construcțiilor și a vânătorii ilegale. Defrișarea este o provocare majoră pe ambele părți ale frontierei. Aceste probleme sunt agravate de probleme administrative, cum ar fi lipsa planurilor de management. Ar trebui dedicate eforturi în mod special către siturile Natura 2000 și conflictele existente în zone, în special cu privire la desemnarea mai multor situri Natura 2000, la implementarea planurilor de gestionare viabile și la găsirea celor mai bune modalități de oprire a exploatării forestiere și a distrugerii.

Principalele riscuri naturale prezente în zona transfrontalieră sunt inundațiile, cutremurele și alunecările de teren. Toate localitățile din zona inundabilă a Dunării sunt expuse, fiind în zona de incidență a inundațiilor. În afara zonei inundabile a Dunării, cele mai mari zone afectate de riscul de inundații se află în Mehedinți, Giurgiu și Constanța (România), respective Montana, Veliko Tarnovo și Pleven (Bulgaria). Zona seismică Vrancea are o influență predominantă asupra sectorului românesc, aceasta fiind simțată și în nordul sectorului bulgar (Dobrogea, Veliko Tarnovo și Capul Shabla-Kaliakra). Coasta Mării Negre (lângă Capul Kaliakra) și regiunea Veliko Tarnovo reprezintă zone cu activitate seismică relativ intensă. Județele Dolj, Constanța, Pleven și Dobrich prezintă cel mai mare risc de alunecări de teren.

Zona programului are, de asemenea, o serie de site-uri expuse riscurilor tehnologice. Acestea pun o presiune semnificativă asupra controlului inundațiilor și asupra măsurilor de protecție care trebuie luate pentru a evita accidentele majore cu consecințe grave asupra zonelor urbanizate. Aceste situri sunt situate în Craiova-Slatina, Giurgiu-Ruse, Silistra-Călărași-Tămădău Mare și Mangalia-Constanța-Năvodari și sunt fie legate de activitățile portuare, fie sunt dezvoltate pe fostele situri industriale comuniste și utilizează proximitatea resurselor de apă ca activ pentru activitatea lor. O situație specială o reprezintă locațiile obiectivelor în așezări în zonele cu risc la inundații precum: satul Bâcu din județul Giurgiu, comunele Isalnița și Podari din județul Dolj, Kozloduy din districtul Vratsa, localitatea Svishtov din districtul Veliko Tarnovo. Două infrastructuri industriale majore din zonă prezintă un nivel ridicat de risc - Centrala Nucleară Kozloduy și Centrala Nucleară Cernavodă.

Gestionarea deșeurilor este încă foarte scăzută, în comparație cu obiectivele UE. Județele cu cea mai mare producție de deșeuri în 2017 sunt Constanța, Ruse și Dolj, având, de asemenea, cea mai mică rată de reciclare (sub 3%), în timp ce cea mai mare rată de reciclare a fost înregistrată în județul Olt (13,79%), care este încă scăzută având în vedere obiectivul european de 50%. Multe județe/districte nu raportează reciclare deloc (de exemplu, Vidin, Silistra, Călărași și Giurgiu). În acest context, economia circulară este grav subdezvoltată.

Principalele nevoi de investiții

- *Întrucât ambele părți ale frontierei împărtășesc peisaje naturale similare, profiluri socio-economice comune și provocări de același fel, investițiile sunt necesare pentru planificarea și implementarea sistemelor și instrumentelor comune pentru monitorizarea calității mediului și a amplitudinii activităților umane, promovarea mecanismelor comune de coordonare și inițiativă, dezvoltarea de strategii și sisteme comune de gestionare a riscurilor, precum și implementarea de acțiuni inovatoare transfrontaliere în scopuri de prevenție.*
- *În plus, sunt necesare investiții "hard" pentru a reduce vulnerabilitatea ridicată a regiunii transfrontaliere la riscuri naturale (cum ar fi inundațiile, seceta, deșertificarea etc.), în special prin acțiuni integrate.*
- *Sunt necesare eforturi semnificative pentru protejarea mediului și pentru atenuarea efectelor negative ale activităților umane, prin investiții "hard" și "soft" pentru prevenirea riscurilor, adaptarea la schimbările climatice, economia verde și infrastructura ecologică. O atenție deosebită trebuie acordată zonelor în care riscurile naturale și industriale se suprapun.*
- *Biodiversitatea bogată a zonei ar putea contribui la dezvoltarea în continuare a activităților economice durabile și ecologice, care pot contribui la ocuparea forței de*

muncă și dezvoltare locală. Există un potențial mare neexploatat pentru economia locală care trebuie exploatată mai mult, dar în cadrul unor standarde stricte de protecție a mediului, inclusiv în sectorul turistic.

- *Extinderea rețelelor transfrontaliere existente și dezvoltarea de noi rețele sunt necesare pentru a sprijini adoptarea unor abordări comune, pentru creșterea gradului de conștientizare și a promovării soluțiilor de succes. Sunt necesare, de asemenea, eforturi suplimentare pentru promovarea educației, a dezvoltării gradului de conștientizare și implicarea oamenilor, întreprinderilor și administrațiilor în ceea ce privește restaurarea și protejarea mediului.*

Capital uman

Zona transfrontalieră româno-bulgară are, în general, o densitate scăzută a populației, care afectează dezvoltarea economică și descurajează investițiile. Emigrarea, îmbătrânirea populației și ratele scăzute ale natalității au condus la o scădere constantă a populației și la epuizarea resurselor de muncă. Districtele Vidin și Montana au înregistrat unele dintre cele mai mari valori ale scăderii populației din Europa, cu multe zone care se transformă în așa-numitele „orașe fantomă”. Depopularea rurală înregistrează niveluri alarmante în întreaga zonă. Acest lucru a condus la epuizarea resurselor de muncă, fiind vizibil în întreg teritoriul, dar fiind cel mai acut în județele Teleorman (-17%), Călărași (-15,6%) și Giurgiu (-13,2%).

Forța de muncă din prezent nu poate găsi oportunități de muncă adecvate. Ca atare, fiecare dintre cele două părți ale zonei transfrontaliere deține peste 21% (în cazul României) și peste 30% (în cazul Bulgariei) din totalul populației șomere din țara respectivă. Cea mai mare rată a șomajului se regăsește la Vidin, în care rata de șomaj reprezenta 19,7% din populația activă. În ansamblu, zona transfrontalieră are o rată a șomajului de 6,7% în 2018, în scădere de la 10,4% în 2013. Mobilitatea slabă și barierele lingvistice îi împiedică pe solicitanții de locuri de muncă să acceseze în mod eficient oportunitățile de muncă peste graniță.

Nivelul de educație al populației din aceste zone este cel mai scăzut din cele două țări. Rata analfabetismului este îngrijorătoare, în special în zona românească a regiunii transfrontaliere. Conform recensământului național al populației și locuințelor din 2011, județele pe primul, al doilea și al patrulea loc ca rată de analfabetism din România se află în regiunea transfrontalieră (Călărași, Giurgiu și Teleorman). În Bulgaria, două dintre districte (Dobrich și Silistra) au rata de analfabetism peste media națională. Acest lucru se datorează faptului că aceste două districte sunt rurale, cu un număr mai mare de grupuri minoritare etnice, acest indicator fiind în general ridicat în acest context.

În acest context al nivelului scăzut de dezvoltare economică, mai mult de o treime din populația din zona programului este expusă riscului de sărăcie sau excluziune socială. Situația este deosebit de îngrijorătoare în ceea ce privește riscul sărăciei a persoanelor angajate, fenomen manifestat la scară largă, având în vedere salariile mici din regiune, de până la cinci ori mai mici decât media UE și cu mult sub media națională.

Principalele nevoi de investiții

Sunt necesare eforturi pentru îmbunătățirea calității forței de muncă în zona programului RO-BG. Inițiativele centrate pe zone sunt necesare pentru reducerea analfabetismului, pentru îmbunătățirea calificării și recalificării forței de muncă din regiune, precum și pentru creșterea mobilității transfrontaliere în educație și muncă.

- *Inițiative comune care caută să reducă rata analfabetismului funcțional, pentru a sprijini învățarea pe tot parcursul vieții și pentru a promova utilizarea competențelor*

digitale, astfel încât să ofere resurse de muncă suficiente și adecvate pentru întreprinderi.

- *Programe, platforme și conținuturi comune de învățare pentru mobilizarea rețelelor de profesori și formatori, pentru promovarea inițiativelor de succes, creșterea gradului de conștientizare și promovarea participării la educație, în special pentru persoanele din zonele îndepărtate și rurale.*

Dezvoltare teritorială integrată

Regiunea transfrontalieră este în principal rurală, cu câteva centre urbane majore, dintre care cel mai mare este situat mai departe de graniță. Singurul centru urban de pe Dunăre care depășește 100.000 de locuitori este Ruse în Bulgaria, în timp ce restul au mai puțin de 65.000 de locuitori. În ansamblu, cele mai mari aglomerări urbane sunt în Constanța (300.000), Craiova (243.000) și Pleven (107.000). Acestea sunt principalele motoare de dezvoltare ale teritoriului, care au capacitatea de a atrage dezvoltarea socio-economică, influențând în același timp și teritoriile înconjurătoare.

Dunărea este un factor de discontinuitate și un obstacol în calea integrării teritoriale. Podurile și, într-o măsură mai mică, feriboturile, contribuie la mobilitatea nord-sud, în timp ce frontiera terestră îmbunătățește semnificativ conectivitatea. În prezent, doar orașele Ruse și Giurgiu au dezvoltat conexiuni puternice și au format un sistem urban - acesta este, de asemenea, cel mai mare sistem urban transfrontalier din Europa, cu peste 200.000 de oameni care trăiesc în aceste orașe. Cu toate acestea, există alte șase orașe gemene de-a lungul frontierei cu oportunități de interacțiune transfrontalieră prin mobilitatea forței de muncă, educație comună sau servicii de sprijin a afacerilor: Calafat -Vidin, Bechet-Oryahovo, Turnu Măgurele-Nicopole, Zimnicea-Svishtov, Oltenița-Tutrakan și Călărași-Silistra.

Zona transfrontalieră are dotări și oportunități comune, dar dezvoltarea teritorială integrată rămâne slabă. De la est la vest, România și Bulgaria împart o regiune de coastă, o secțiune de frontieră legată de uscat și o vastă secțiune de frontieră legată de apă. Dunărea este cel mai important reper care definește teritoriul și identitatea locuitorilor săi. Regiunea se mândrește cu un puternic patrimoniu natural, istoric și cultural comun. Integrarea teritorială este însă limitată de conectivitatea slabă. Concurența, mai degrabă decât colaborarea, caracterizează adesea abordarea generală în ceea ce privește valorificarea potențialului existent, în special în ceea ce privește sectorul turistic. Gestionarea activelor comune, precum Dunărea, este abordată la nivel național.

Principalele nevoi de investiții

Investițiile sunt necesare pentru a spori integrarea teritorială în zona transfrontalieră, precum urmează:

- *Îmbunătățirea conectivității fizice și a mobilității atât pe axele nord-sud, cât și est-vest ale frontierei, ca o condiție prealabilă pentru integrarea teritorială;*
- *Promovarea în continuare a abordării bazate pe locație/ zonă funcțională a integrării teritoriale în locuri în care accesul este mai puțin problematic, cum ar fi în orașele gemene și pe coasta Mării Negre, prin dezvoltarea de strategii comune și furnizarea de servicii locale comune;*
- *Sprijinirea implementării unei viziuni de dezvoltare integrată pentru teritoriul transfrontalier, bazându-se pe rețeaua centrelor sale urbane și îmbunătățind interacțiunea la frontieră prin mobilitatea forței de muncă, educație comună, servicii de sprijinire a afacerilor și acces îmbunătățit la finanțare pentru IMM-uri;*

- *Sprijinirea unei abordări comune în diversificarea economiei locale, prin valorificarea bunurilor comune, cum ar fi patrimoniul natural, istoric și cultural. Investițiile în ruta Eurovelo ar putea crește mobilitatea transfrontalieră și ar putea atrage mai mulți vizitatori în regiune. Sprijinul pentru sectorul turistic, precum și pentru sectoarele conexe, cum ar fi industriile creative sau agroalimentare, vor stimula economia locală, vor crea locuri de muncă și vor crește atractivitatea regiunii, consolidând reziliența pe termen lung.*

Siguranță și securitate

Având fluviul Dunărea ca frontieră internă și Marea Neagră ca frontieră externă a UE, regiunea se confruntă cu o serie de provocări, respectiv creșterea fluxurilor de emigrare, mobilitatea populației și creșterea comerțului cu bunuri și servicii.

Problemele apar adesea din diferențele cadrelor de reglementare, procedurilor, practicilor sau tacticilor, precum și din lipsa de capacitate (comune pe ambele părți sau între ele) referitoare la instruire, echipamente sau tehnologie. Aceste provocări sunt din ce în ce mai presante, întrucât ambele țări se străduiesc să adere la spațiul Schengen.

Acestea prezintă riscuri sporite în ceea ce privește siguranța și securitatea regiunii și necesită intervenții constante de actualizare și extindere a utilizării tehnologiei și a luării deciziilor bazate pe date pentru gestionarea și controlul frontierelor, reglementarea deplasărilor și urmărirea circulației peste graniță, securizarea identității și prevenirea activităților ilicite.

Următoarele sectoare sunt direct vizate: transportul de mărfuri și pasageri, pe apele interioare și de coastă, precum și pe uscat; protecția mediului, în special a fluviului și a ecosistemelor maritime; pescărie; controlul vamal și de frontieră; aplicarea legii și apărare. Din informațiile disponibile, doar aproximativ 30% din datele utile sunt împărtășite între sectoare¹³.

Principalele nevoi de investiții:

- *Valorificarea și consolidarea cooperării actuale în domeniul prevenirii riscurilor și managementul intervențiilor rapide;*
- *Contrațarea activităților ilegale care afectează calitatea mediului, cum ar fi exploatarea ilegală și braconajul;*
- *Creșterea capacității de intervenție rapidă și dezvoltarea în continuare procedurilor/schemelor de intervenție comună.*

1.2.2. Complementarități și sinergii cu alte forme de sprijin

Atât România, cât și Bulgaria vor beneficia de o finanțare extinsă în cadrul politicii de coeziune pentru perioada de programare 2021-2027. Complementaritatea sprijinului va asigura o utilizare eficientă a bugetului programului și va permite sinergiile necesare pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare dorite. Coerența programului cu alte forme de sprijin naționale și ale UE a fost asigurată prin consultări extinse cu părțile interesate și prin utilizarea mecanismelor de coordonare existente instituite la nivel național în cele două țări.

¹³ Siguranță maritimă și Securitate și Post 2020, Interact

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjj9_LZsKvtAhWy_CoKHX6nCFUQFjAAegQlAxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.interact-eu.net%2Fdownload%2Ffile%2Ffid%2F12797&usg=AOvVaw3aSFCvC3P3XZxnvJq2ZU34

Pentru a aborda provocările variate și substanțiale ale dezvoltării din regiune, investițiile comune vor fi finanțate din OP 2, 3, 4 și 5. În timp ce programul se va concentra pe proiecte care rezolvă în comun provocările specifice zonei, au un impact transfrontalier real și va aduce beneficii populației, întreprinderilor și instituțiilor din regiunea transfrontalieră, intervențiile majore susținute de programele operaționale din România și Bulgaria se vor concentra pe abordarea problemelor care afectează zone mai largi (regiunile NUTS2) sau, respectiv, întreaga țară.

Investițiile din OP2 se vor concentra pe promovarea adaptării la schimbările climatice în conformitate cu obiectivele Pactului Verde pentru a minimiza impactul economic, social și de mediu generat de schimbările climatice. Vor trebui intervenții dedicate către siturile Natura 2000, biodiversitate și conflictele existente în zone. Acestea vor fi complementare intervențiilor majore care vizează susținerea unei schimbări durabile către o economie cu emisii reduse de carbon și rezilientă la schimbările climatice, încurajând protecția mediului și acțiunile climatice în cadrul Programului Operațional de Dezvoltare Durabilă 2021-2027 (RO) și al Programului Operațional Mediu 2021 - 2027 (BG), precum și cu alte programe de finanțare precum LIFE, FEADR și FEPAM.

Investițiile din OP3 se vor concentra pe dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontaliere pe două niveluri: abordarea legăturilor lipsă în raport cu rețelele TEN-T (de exemplu, rutier, feroviar) și îmbunătățirea eficienței transportului pe apă interioară.

În ceea ce privește OP3 și OP5, va fi asigurată complementaritatea cu Connecting Europe Facility (CEF), un instrument de finanțare al UE care vizează promovarea, dezvoltarea, locurile de muncă și competitivitatea prin investiții țintite în infrastructură la nivel european.

De asemenea, programul va fi complementar inițiativelor majore (axate pe modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere din rețeaua TEN-T și crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre și modernizarea și dezvoltarea infrastructurii portuare a rețelei primare) cu lucrări pregătitoare în finanțarea studiilor relevante (studii de fezabilitate pentru poduri noi pe fluviul Dunărea sau studii care identifică și propun soluții pentru eficiența și fiabilitatea transportului cu feribotul) sau prin intervenții complementare pentru conectarea infrastructurii mare creată la infrastructura relevantă transfrontalieră, cum ar fi drumurile secundare sau porturile, măsuri de siguranță rutieră.

Investițiile din OP4 se vor concentra pe creșterea accesului și participării la educație și formare, ținând cont de contextul specific al zonei transfrontaliere. Se va acorda sprijin pentru a îmbunătăți accesul și participarea la educație și pentru a sprijini învățarea pe tot parcursul vieții în contextul zonei transfrontaliere, pentru a depăși barierele lingvistice și administrative care au un impact asupra calității, mobilității și adaptabilității forței de muncă pe ambele părți ale frontierei.

Investițiile din OP5 se vor concentra pe sprijinirea dezvoltării teritoriale integrate a zonei transfrontaliere, în principal ruta ciclistă Eurovelo 6 și prin investiții în lanțul valoric turistic relevant la nivel transfrontalier.

Programul asigură, de asemenea, complementaritatea cu planurile naționale de redresare și reziliență atât al României, cât și al Bulgariei, elaborate în cadrul Facilității de redresare și reziliență, care stabilește domeniile prioritare de investiții pentru depășirea crizei, redresarea economică și creșterea rezilienței.

Alte complementarități sunt prevăzute cu Programul Operațional Comun pentru Bazinul Mării Negre, care sprijină o mai bună cooperare între țările membre, în special în domeniile protecției mediului și schimbărilor climatice, energie și transporturi, educație, cultură sau

cu Interreg IPA cu Serbia, pentru Mehedinți (în RO) și Vidin, Montana, Vratsa (în Bulgaria). Programul RO-BG CBC își va asuma un mecanism de coordonare extins pentru alte programe relevante ale UE, pentru a asigura complementaritatea și sinergii eficiente.

1.2.3. Lecții învățate din experiența trecută

România și Bulgaria au beneficiat de programele Interreg pentru două perioade de programare. Programul asigură continuitatea rezultatelor obținute până în prezent în anumite domenii de investiții, pentru a le amplifica în continuare rezultatele și efectele și pentru a aduce o valoare structurală în regiunea transfrontalieră. Domeniile în care va fi asigurată o continuitate a investițiilor sunt adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor, protecția și conservarea naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi și îmbunătățirea mobilității regionale și locale, dezvoltând totodată un transport durabil.

De-a lungul celor două cicluri de implementare, Programul a acționat ca un catalizator pentru a facilita cooperarea, iar operațiunile viitoare pot beneficia de ceea ce a fost realizat. Rolul programului de a contribui la stabilirea condițiilor pentru o cooperare consolidată a fost esențial în obținerea rezultatelor proiectului și a contribuit la reducerea diferitelor bariere în calea cooperării. În urma programului, zona transfrontalieră beneficiază acum de o rețea puternică de părți interesate, care pot fi implicate activ în următorul ciclu de programare.

Programul va continua bunele practice ale perioadei 2014 - 2020, în care monitorizarea și raportarea programului a fost efectuată exclusiv în sistemul eMS la toate nivelele (beneficiari, FLC, SC, AM). Utilizarea eMS simplifică și crește gradul de transparență pe tot procesul de monitorizare.

O altă lecție învățată din programele anterioare este că supra-reglementarea are un impact negativ, astfel s-au făcut eforturi care vor fi continuate pentru a reduce și a evita acest fenomen, deoarece se dovedește că duce la creșterea costurilor și a sarcinilor administrative, cu riscul de a face finanțarea mai puțin atractivă și mai predispusă la erori. Prin urmare, la nivel de program, organismele programului își vor concentra eforturile în a oferi claritate beneficiarilor și pentru a utiliza mai mult opțiunile de costuri simplificate.

Noul program va utiliza pe scară largă Opțiunea de costuri simplificate (SCO), deoarece s-au dovedit a avea un impact pozitiv asupra implementării programului 2014-2020, reducând povara administrativă atât pentru beneficiari, cât și pentru organismele programului. Mai mult, activitățile și instruirile oferite de AM, susținute de AN și secretariatul comun vor fi continuate. Caracterul transfrontalier se află în centrul intervențiilor. Recunoscând tendința de a dezvolta proiecte de „oglindire”, care s-a manifestat puternic în perioada 2007-2013, au fost luate măsuri extinse pentru perioada 2014-2020, pentru asigurarea caracterului transfrontalier integrat, precum: grile specifice care pun accentul pe o abordare transfrontalieră care solicită un caracter transfrontalier real și nu doar îndeplinirea criteriilor de cooperare din regulament, monitorizare strictă, verificări duble în faza precontractuală, campanii multiple de proiecte de bune practici cu impact transfrontalier real.

Alte aspecte care au asigurat implementarea fără probleme a programului anterior sunt legate de abordarea în 2 pași a cererilor de proiect și a apelurilor țintite pe indicatorii de program. Abordarea în 2 pași (exprimarea interesului și cererile complete) a asigurat selecția proiectelor de înaltă calitate, reducerea termenului limită de evaluare (numai Eol-urile selectate în primul pas au fost dezvoltate în continuare în aplicații complete, astfel a fost evaluat un număr redus de proiecte și costurile la nivelul solicitanților - documente

suplimentare/avize etc. au fost solicitate doar în etapa a 2-a). Prin apelurile țintite, indicatorii programului au fost asigurați prin selectarea proiectelor relevante cu contribuție ridicată. Aceste aspecte, cu impact pozitiv, vor fi în continuare luate în considerare de către Program. De asemenea, sunt prevăzute măsuri pentru reducerea procesului de contractare (de exemplu, reducerea numărului de documente de precontractare solicitate de la beneficiari, introducerea posibilității de semnare digitală a documentelor, reducerea numărului de vizite de precontractare).

Având în vedere faptul că bugetul programului este considerabil mai mic decât în perioadele anterioare, este necesară o concentrare sporită, atât în ceea ce privește numărul de priorități tematice abordate, cât și tipurile de activități sprijinite. În conformitate cu orientarea CE către rezultate, perioada de programare actuală a cuprins deja această abordare. O atenție suplimentară va fi acordată definirii corespunzătoare a acțiunilor specifice, pentru a răspunde mai bine nevoilor specifice identificate în zona programului și pentru a spori impactul.

Programul a fost elaborat, accentuând identificarea de noi potențiali beneficiari și parteneri din zonă, solicitând contribuția lor valoroasă în propunerea de noi tipuri de idei de proiecte. Mai mult de atât, sectorul privat a fost implicat în procesul de identificare a nevoilor și priorităților programului, pentru a stimula integrarea serviciilor și schimbul de bune practici între sectoarele public și privat din zona transfrontalieră.

Unele bariere persistă și necesită eforturi suplimentare. Diferențele culturale și lingvistice implică eforturi suplimentare pentru a adresa grupurile țintă; diferențele legislative și administrative împiedică, întârzie sau prezintă provocări semnificative în realizarea unor inițiative. Implementarea programului și a proiectelor a fost simplificată, ținând cont în principal de încărcarea administrativă impusă beneficiarilor și organismelor de monitorizare. Aceste inițiative trebuie implementate în continuare.

În timpul implementării programului, autoritatea de management va promova utilizarea strategică a achizițiilor publice pentru a sprijini obiectivele politicilor publice (inclusiv eforturile de profesionalizare pentru a remedia deficiențele de capacitate). Beneficiarii ar trebui încurajați să utilizeze mai multe criterii legate de calitate și de costul ciclului de viață. Atunci când este fezabil, ar trebui încorporate în procedurile de achiziții publice considerentele de mediu (de ex. Criteriile de achiziție publică ecologice) și sociale, precum și stimulente pentru inovare.

1.2.4. Coordonarea cu strategiile macroregionale

Programul se aliniază la Strategia UE pentru regiunea Dunării (SUERD), încercând să stimuleze dezvoltarea regiunii Dunării, prin crearea de sinergii și sprijinirea coordonării între politicile publice și inițiativele existente în regiune și abordarea provocărilor comune în parteneriat.

Deși conexiunile bune sunt esențiale pentru regiunea Dunării, proiectele comune vor fi sprijinite în conformitate cu SUERD, pentru a îmbunătăți conectivitatea în acest domeniu. Programul va contribui la consolidarea infrastructurii, precum și la consolidarea conexiunilor dintre oameni, în special prin cultură și turism.

Programul contribuie la primul pilon al SUERD, *Interconectarea regiunii, care se adresează mai multor domenii prioritare, cum ar fi: mobilitatea căilor navigabile interioare (1A), mobilitatea rutieră, feroviară și aeriană (1B), energia durabilă (02) și cultură și turism (03).*

Programul are o contribuție importantă la dezvoltarea navigației interioare și eliminarea blocajelor, cu scopul de a îmbunătăți performanța pentru transportul pe Dunăre, prin creșterea adâncimii de râu, capacitatea portuară și siguranța transporturilor, prin sprijinirea procesului de pregătire în vederea îmbunătățirii conectivității la frontieră.

În al doilea rând, programul poate contribui la îmbunătățirea mobilității feroviare-rutiere-aeriane, prin sprijinirea intervențiilor în dezvoltarea unor terminale multimodale eficiente pe mare, fluviu și porturi de uscat în regiunea Dunării și să asigure conectivitatea și accesul prin acestea la integrarea tuturor modurilor de transport și servicii logistice eficiente până în 2030.

Programul poate contribui, de asemenea, la îmbunătățirea conexiunilor subdezvoltate ale căilor navigabile interioare cu porturile (feroviare și rutiere), inclusiv prin modernizarea și extinderea drumurilor secundare care deservește porturile și trecerile de apă. De asemenea, ar putea fi adresate conexiunile lipsă din infrastructura rutieră și feroviară de trecere peste graniță și lipsa de conectivitate între așezările mai puțin dense și orașe. Sunt prevăzute intervenții pentru a dezvolta intramodalitatea transportului prin implementarea de terminale sau puncte de transfer modale în puncte cheie de-a lungul Dunării.

Pentru a promova Prioritatea 3 Cultura și Turismul în cadrul SUERD, programul contribuie la punerea bazelor regiunii Dunării ca o importantă destinație turistică europeană și la dezvoltarea și consolidarea în continuare a brandului Dunării pentru întreaga Regiune a Dunării (ținta 1), punerea bazelor Dunării ca traseu de călătorie cultural și natural transnațional (ținta 3), dezvoltarea unor forme durabile de turism, inclusiv produse turistice ecologice și soluții de mobilitate durabilă de-a lungul regiunii Dunării (ținta 4), promovarea dezvoltării de produse de calitate, infrastructură și forme inovatoare de turism și cultură de către IMM-uri și parteneriate public-privat (ținta 8) și promovarea forței de muncă calificate, a educației și a dezvoltării competențelor în domeniile turismului și culturii pentru locuri de muncă durabile în regiune (ținta 9)¹⁴.

Astfel, programul sprijină intervențiile care vizează dezvoltarea infrastructurii de ciclism (Ruta 6 Euro), dezvoltarea facilităților turistice de-a lungul acestui traseu și reabilitarea obiectivelor istorice cu potențial turistic. În plus, va sprijini întreprinderile mici din turism, domeniul agroalimentar (inclusiv fermele locale) și din sectorul industriilor creative, pentru a crea produse și servicii de patrimoniu istoric, natural și cultural comun, pentru a-și extinde / îmbunătăți serviciile, pentru a viza noi piețe și pentru a crea locuri de muncă în zona transfrontalieră, inclusiv prin crearea de magazine la fața locului și on-line pentru produse tradiționale / locale (mâncare locală, pâine, vin, brânză, trandafiri, lavandă, miere etc.). Vor fi finanțate mai multe acțiuni pentru calificarea forței de muncă în ecosistemul turistic al industriei ospitaliere.

În fine, programul va contribui la prioritatea 9 SUERD, în special la acțiunea 6 Cunoștințe abilități și competențe relevante și de înaltă calitate, și acțiunea 7. Mobilitatea învățării pe tot parcursul vieții și a învățării prin sprijinirea mobilității elevilor și profesorilor, precum și parteneriatele între școli și instituții de învățământ, reducerea performanțelor scăzute la abilitățile de bază și abordarea dezvoltării competențelor digitale la toate nivelurile de învățare.

¹⁴ <https://cultureandtourism.danube-region.eu/priority-area-3/pa3-targets/>

1.3. Justificarea selectării obiectivelor de politici publice și a obiectivelor specifice Interreg, prioritățile asociate, obiectivele specifice și formele de sprijin, adresând, după caz, conexiunile lipsă din infrastructura transfrontalieră

Tabelul 1 (2000 de caractere fiecare)

<p>PO2. O Europă mai verde, cu emisii reduse de carbon</p>	<p>2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii dezastrelor, a rezilienței, luând în considerare abordările bazate pe sistemele ecologice</p>	<p>P2. O regiune mai verde</p>	<p>În ceea ce privește pericolele naturale, cele mai importante riscuri în zona transfrontalieră sunt inundațiile. Cea mai mare parte a regiunii se află în zona inundabilă a Dunării, ceea ce o face susceptibilă la acest risc. În plus, zona seismică Vrancea afectează partea românească și nordul Bulgariei. Județele Dolj, Constanța, Plevne și Dobrich prezintă un risc ridicat de alunecări de teren. Eroziunea, alături de furtuni și drenarea râurilor în zonele joase de coastă sunt principalii factori care declanșează riscul de inundații de coastă.</p> <p>Conform analizei teritoriale, regiunea prezintă o creștere a temperaturii medii anuale de peste 3,6 C pe ambele maluri ale Dunării. De asemenea, din 2010, regiunea a întâmpinat diverse evenimente meteorologice extreme, în mare parte, vânturi puternice, grindină puternică și ploi abundente, fenomene meteorologice atipice.</p> <p>Nu în ultimul rând, întreaga zonă contribuie major la emisiile globale de gaze cu efect de seră (GES) din ambele țări, având în vedere ponderea relativ mare a agriculturii în structura sa economică.</p> <p>Prin urmare, OP2, OS 2.4 a fost selectat pentru a sprijini acțiuni menite să atenueze riscurile care afectează zona și să promoveze adaptarea la schimbările climatice în conformitate cu obiectivele pactului verde, pentru a minimiza impactul economic, social și de mediu generat de schimbările climatice.</p> <p>Se așteaptă ca viitoarele intervenții să crească capacitatea de adaptare la schimbările climatice și să sprijine inițiativele de prevenție, sporind totodată gradul de conștientizare față de obiectivele ce vizează schimbărilor climatice vizate e pactul verde european. Trebuie avute în vedere proiecte care vizează evaluarea vulnerabilității așezărilor la diferite categorii de pericole, alături de intervenții care introduc noi tehnologii inovatoare și echipamente concepute pentru a adresa pericolele menționate anterior. Ar trebui crescută capacitatea de intervenție în caz de inundații, evenimente seismice și alte dezastre naturale pentru a spori reziliența la dezastre a regiunii.</p>
<p>PO2. O Europă mai verde, cu emisii reduse de carbon</p>	<p>2.7. Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii ecologice, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare</p>	<p>P2. O regiune mai verde</p>	<p>Biodiversitatea și patrimonial natural al zonei transfrontaliere se confruntă cu mai multe amenințări și efecte negative de origine umană și naturală. Degradarea habitatelor, conversia și fragmentarea terenurilor, defrișările, industrializarea, poluarea, urbanizarea și supraexploatarea resurselor naturale, turismul de masă, precum și schimbările climatice, au efecte negative asupra mediului și asupra biodiversității din zona transfrontalieră, perturbând ecosistemele și migrația animalelor. Siturile Natura 2000 și Ramsar sunt deosebit de vulnerabile.</p> <p>De asemenea, o provocare de bază este lipsa unor date consistente și cuprinzătoare. De exemplu, în cazul calității aerului, datele sunt disponibile numai pentru anumite tipuri de poluanți și numai pentru anumite regiuni și</p>

			<p>ani. Acest lucru ar putea indica deficiențe în ceea ce privește monitorizarea sau transparența.</p> <p>Pe baza datelor existente, regiunea transfrontalieră și în special zonele urbane ale acesteia sunt afectate de poluarea apei, aerului și solului.</p> <p>OS 2.7 a fost selectat pentru a sprijini inițiativele de îmbunătățire și protejare a biodiversității, reducerea tuturor formelor de poluare și susținerea potențialului local pentru o economie mai ecologică. Este de așteptat ca investițiile să contribuie la găsirea soluțiilor pentru stoparea distrugerii zonelor naturale, extinderea rețelelor transfrontaliere existente, creșterea gradului de conștientizare și promovarea soluțiilor de succes.</p> <p>În conformitate cu Comunicarea CE „Infrastructură verde (IG) - Consolidarea capitalului natural al Europei”, în cadrul OP2, infrastructura verzi va fi sprijinită pentru a spori capitalul natural, pentru dezvoltarea durabilă a zonei transfrontaliere.</p> <p>Toate proiectele vor fi sprijinite sub formă de subvenții.</p>
PO3. O Europă mai conectată - mobilitate și conectivitate regională TIC	3.3. Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, rezilientă la schimbări climatice, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră	P1. O regiune bine conectată	<p>După cum evidențiază analiza teritorială, competitivitatea și coeziunea zonei de frontieră sunt împiedicate de conectivitatea fizică relativ scăzută dintre regiunile de nord și sud de Dunăre. Densitatea redusă a punctelor de trecere a frontierei reduce mobilitatea dintre cele două părți ale frontierei, împiedică fluxurile comerciale și îngreunează naveta. De asemenea, împiedică valorificarea resurselor naturale și antropice existente în scopuri turistice, datorită accesului limitat, limitând potențialul economic și crearea de locuri de muncă. În timp ce teritoriul cu frontieră de apă are o conexiune limitată (cu excepția zonelor din apropierea rutelor de feribot și a podurilor din Vidin- Calafat și Giurgiu-Ruse), cele mai bune condiții în ceea ce privește conectivitatea transfrontalieră pot fi observate între Dobrich și Constanța, singura parte a zonei conectate pe uscat.</p> <p>Dunărea modelează geografia și economia teritoriului, susținând un rol esențial în conectarea regiunii la restul Europei. Cu toate acestea, navigarea pe căile interioare suferă de blocaje, atât din cauza adâncimii reduse a fluviului, cât și a capacității porturilor, inclusiv a conexiunilor către interior. Porturile și feriboturile de pe ambele părți nu au o infrastructură de transport eficientă pentru a deservei un flux mai mare către interior, inclusiv centurile rutiere, ceea ce face dificilă deplasarea mărfurilor și pasagerilor peste fluviu.</p> <p>OP3, OS 3.3. a fost selectat pentru a sprijini dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalier pe două niveluri: îmbunătățirea conectivității și mobilității peste Dunăre (de exemplu, rutier, feroviar) și îmbunătățirea condițiilor de navigație și a siguranței pe Dunăre. Se va acorda prioritate investițiilor de importanță strategică, cu relevanță transfrontalieră demonstrată și sprijinirea transportului curat și ecologic, în conformitate cu Border Orientation Papers. Toate investițiile vor fi finanțate sub formă de subvenții.</p> <p>Aceste investiții vor contribui la consolidarea economiilor locale și la consolidarea rolului funcțional al orașelor situate de-a lungul frontierei, oferind în același timp un coridor de transport durabil.</p>
PO4. O Europă mai socială și mai incluzivă	4.2. Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în	P3. O regiune educată	<p>Pe ambele părți ale frontierei, regiunea este afectată de provocări sistematice: niveluri ridicate de analfabetism și sărăcie, participare redusă la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții. Barierele lingvistice împiedică oamenii din regiunea transfrontalieră să profite de avantajele mobilității</p>

<p>[punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale]</p>	<p>educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line - contribuție la OS 4.5 FSE+</p>		<p>învățării sau ale muncii, în timp ce colaborarea limitată dintre autoritățile naționale și locale din sectorul de formare și educație precum și între autoritățile educaționale și întreprinderi scade și mai mult oportunitățile pentru îmbunătățirea calității și incluziunii celor două sisteme de educație și formare și pentru creșterea oportunităților de angajare (RO și BG).</p> <p>OS 4.2 a fost selectat pentru a sprijini acțiuni care îmbunătățesc colaborarea transfrontalieră în domeniul educației și formării, pentru a crea noi oportunități de mobilitate transfrontalieră și acțiuni comune de creștere a accesului și participării la educație și formare, inclusiv pentru grupurile defavorizate (persoane cu niveluri scăzute de educație și/sau afectate de sărăcie).</p> <p>Este de așteptat ca viitoarele intervenții să sprijine eforturile de reducere a analfabetismului în regiunea transfrontalieră, de îmbunătățirea competențelor de bază digitale și lingvistice (RO și BG) ale populației și pentru creșterea calității forței de muncă din regiune.</p> <p>Calitatea infrastructurii, inclusiv dotările pentru educație și formare digitală și dezvoltarea competențelor digitale, este scăzută.</p> <p>Toate proiectele vor fi sprijinite sub formă de subvenții.</p>
<p>OP5. O Europă mai aproape de cetățeni</p>	<p>5.2 5.2 Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității, integrată și favorabilă incluziunii sociale, economice și de mediu, în alte zone decât cele urbane.</p>	<p>P4. O regiune integrată</p>	<p>Având în vedere dezvoltarea economică relativ scăzută a zonei de frontieră, precum și efectele economice și sociale nefavorabile semnificative ale crizei COVID-19, este esențial să se adopte o abordare integrată pentru viitor, bazată pe rețelele existente ale orașelor și ajutând economia locală să adopte transformarea digitală, să acceseze noi piețe și să devină mai rezistentă la șocurile globale.</p> <p>Patrimoniul istoric, cultural și natural este un atu comun care ar putea fi utilizat pentru a sprijini diversificarea economică în întreaga regiune. Cu toate acestea, siturile existente sunt adesea inaccesibile, nepromovate și în stare proastă.</p> <p>În același timp, traseul de ciclism Eurovelo 6 oferă o oportunitate remarcabilă pentru zonă de a beneficia de posibilele fluxurile turistice și de a-și valorifica patrimoniul istoric, natural și cultural și de a sprijini economia locală. Traseul este aproape finalizat și a căpătat o popularitate semnificativă în rândul călătorilor, singura verigă lipsă fiind în prezent la granița româno-bulgară.</p> <p>Sunt necesare servicii suplimentare și infrastructură pentru a satisface nevoile vizitatorilor și a prelungi șederea acestora. De asemenea, va fi necesar sprijin de-a lungul lanțului valoric și în sectoare conexe (cum ar fi industriile creative sau agroalimentare). Resursele de lucru disponibile vor trebui, de asemenea, pregătite pentru a prelua locurile de muncă nou create în sectoarele respective.</p> <p>Este de așteptat ca activitățile economice să fie dezvoltate într-o manieră durabilă, pentru a reduce efectele negative asupra mediului.</p> <p>Ca atare, OS 5.2 a fost selectat pentru a sprijini o abordare integrată a dezvoltării economice a regiunii, având ca element central ruta Eurovelo 6. Se preconizează și un sprijin direct pentru IMM-urile locale. Toate investițiile vor fi finanțate sub formă de subvenții. Se va acorda prioritate proiectelor în legătură directă cu EuroVelo 6.</p>

2. Priorități

2.1. Prioritatea 1: O regiune bine conectată

2.1.1. Obiectiv specific: 3 (iii) Dezvoltarea și consolidarea mobilității durabile, rezistente la schimbările climatice, inteligente și intermodale la nivel național, regional și local, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră;

2.1.1.1. Tipuri de activități conexe și contribuția prevăzută a acestora la obiectivele specifice, la strategiile macroregionale și strategiile bazinului maritim, după caz

În timp ce zona programului este acoperită de transporturi maritime, fluviale, rețele rutiere și feroviare, precum și transporturi aeriene, infrastructura actuală nu are densitate suficientă sau calitate adecvată pentru a asigura accesul la TEN-T și la coridoarele naționale majore sau să asigure o bună conectivitate peste graniță și de-a lungul zonei de frontieră. Mai mult, nu există un sistem optimizat de conexiuni între diferitele moduri de transport.

Acest lucru este parțial consecința proiectării istorice a rețelei regionale de transport, care considera Dunărea o frontieră rigidă și se concentra pe asigurarea conectivității cu cele două capitale naționale respective și polurile urbane naționale. Astfel, rezultatul a fost o conectivitate scăzută peste graniță și în interiorul zonei cauzate de decalaje semnificative de-a lungul teritoriului, precum un număr mic de conexiuni de trecere peste Dunăre, conexiuni feroviare limitate și o mobilitate transfrontalieră slabă între orașele gemene de-a lungul Dunării, din cauza lipsei a transportului public transfrontalier și a facilităților intermodale.

Fluviul Dunărea, a cărui cale navigabilă de 470 km face parte din cel de-al 7-lea coridor de transport paneuropean, are relativ puține treceri peste el, după cum urmează: Calafat - Vidin, Bechet - Oryahovo, Turnu Măgurele - Nikopol, Giurgiu - Ruse, Oltenița - Tutrakan și Călărași - Silistra (feribot). Principalele provocări care afectează traversările de feriboturi sunt legate în principal de calitatea și capacitatea conexiunii lor rutiere, precum și de infrastructură.

Lipsa unei infrastructuri stabile și funcționale de trecere a fluviului este recunoscută pe scară largă ca fiind principala problemă, afectând nu numai transportul de mărfuri și pasageri pe coridoarele majore ale coridoarele TEN-T, ci și fluxurile socio-economice transfrontaliere și cooperarea între perechile de orașele situate pe cele două maluri ale râului, deoarece accesibilitatea este limitată semnificativ pentru oameni și afaceri.

Dunărea reprezintă o oportunitate de a conecta spațiul european la Marea Neagră și de a reduce congestia transportului rutier, poluanții și consumpția de resurse neregenerabile, în măsura în care investițiile asigură condiții de navigație adecvate pe tot parcursul anului. Navigația interioară de-a lungul Dunării depinde de condițiile infrastructurii și de impactul factorilor naturali.

Astfel, există secțiuni ale fluviului și ale canalelor sale care au deficiențe atât în lățime, cât și în adâncime, generate de factorii naturali sau de impactul meteo (precipitații reduse). Acest lucru duce la fiabilitate și navigabilitate scăzute ale căilor navigabile interioare, în special în timpul verii, când nivelul apei este foarte scăzut, cauzând astfel ca timpul de călătorie pe apă

să fie mai îndelungat în comparație cu alte moduri de transport¹⁵. Acest lucru are un efect negativ semnificativ asupra costurilor și atractivității deplasării pe căi navigabile interioare. Mai mult decât atât, condițiile șenalului navigabil ale Dunării de-a lungul frontierei româno-bulgare trebuie îmbunătățite în continuare și trebuie implementate măsuri adecvate de modernizare/îmbunătățire de-a lungul întregii căi navigabile¹⁶. Aceste măsuri sunt esențiale pentru ca sectorul de navigație să poată oferi servicii fiabile și să desfășoare afaceri rentabile.

Porturile și feriboturile existente sunt slab conectate la infrastructura rutieră și feroviară. Îmbunătățirea interconectivității va spori transportul de mărfuri și pasageri de-a lungul și peste fluviu.

Pentru a facilita implementarea programului, se are în vedere o abordare strategică. Astfel, acest OP va fi implementat prin operațiuni de importanță strategică. Activitățile legate de infrastructura rutieră trebuie să respecte planurile naționale. Următoarele tipuri de activități ar putea fi sprijinite:

1) Activități care îmbunătățesc conectivitatea și mobilitatea peste Dunăre

Măsuri "soft":

- Identificarea și adresare conexiunilor lipsă din infrastructura rutieră și feroviară: studii, strategii, soluții comune, instrumente comune etc.
- Sprijinirea procesului pregător pentru îmbunătățirea conectivității la frontieră și a mobilității în zonă, pentru toate modurile de transport, inclusiv construcția de noi poduri de trecere peste Dunăre, prin studii de fezabilitate și fezabilitate, proiecte tehnice, evaluări de impact de mediu, soluții, instrumente, planuri de acțiune comune etc.
- Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii de transport: studii privind siguranța traficului care vizează reducerea accidentelor al oricărui mod de transport, campanii de creștere a gradului de conștientizare, studii de conectivitate/mobilitate pentru înțelegerea fluxurilor de mărfuri și pasageri, naveta etc.
- Creșterea și implementarea eficienței transportului public: studii, echipamente și soluții IT pentru creșterea predictibilității, fiabilității și eficienței transportului public, în special în ceea ce privește transportul pe apă (de exemplu, feriboturi).
- Proiectarea și implementarea soluțiilor integrate pentru susținerea mobilității și conectivității în timp de criză.
- Proiectarea și implementarea soluțiilor de transport durabile pentru o mai bună conectivitate și mobilitate în zonă.

Măsuri "hard":

- Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii rutiere - Lucrări pentru modernizarea infrastructurii rutiere (numai în cazuri justificate corespunzător, cu impact și caracter transfrontalier ridicat), măsuri de siguranță (echipamente / semnalizare);
- Îmbunătățirea și extinderea infrastructurilor feroviare - lucrări de modernizare, reconstrucție și construcție a stațiilor și stațiilor de cale ferată;

¹⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC104224>

¹⁶ *Ibidem*

- Îmbunătățirea accesului la port și feriboturi - Lucrări de modernizare a infrastructurii care duc la feriboturi, lucrări de îmbunătățire a conexiunilor către interior cu porturi (feroviare și rutiere);
- Îmbunătățirea și dezvoltarea nodurilor și conexiunilor intermodale.

2) Activități de îmbunătățire a condițiilor de navigație și a siguranței pe Dunăre și Marea Neagră (listă neexhaustivă)

Măsuri "soft":

- Reducerea sarcinii administrative și a altor tipuri de blocaje: studii, analize, soluții, instrumente
- Dezvoltarea și implementarea strategiilor, instrumentelor și aplicațiilor comune pilot pentru îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre și Marea Neagră (de exemplu, studii comune de fezabilitate, documente de proiectare tehnică, studii geotehnice și hidrologice pentru stabilirea condițiilor de sedimentare etc.).

Măsuri "hard":

- Dezvoltarea și implementarea măsurilor integrate pentru a îmbunătăți condițiile de navigație pentru sectorul comun al Dunării și Mării Negre în zona transfrontalieră (de exemplu, integrarea sistemelor de marcaje pe Dunăre, echipamente, semnalizare etc.).

Toate proiectele vor trebui să demonstreze relevanța strategică pentru zona transfrontalieră, contribuția la documentele strategice naționale și UE, inclusiv master-planurile ale ambelor țări și să indice clar sursele de finanțare ale viitoarei investiții / proiect. Proiectele ar trebui să fie în beneficiul întregii zone a programului și ar trebui să se concentreze, în același timp, pe obiectivele pactului verde (de exemplu, transportul pe apă / navigabilitate). Nu în ultimul rând, proiectele ar trebui să consolideze mobilitatea transfrontalieră și să elimine conexiunile lipsă și barierele administrative.

Se așteaptă efecte directe în ceea ce privește creșterea fluxurilor de transport și îmbunătățirea mobilității la trecerea frontierei, contribuind la creșterea accesibilității în zona balcanică din rețeaua fluvială TEN-T. Alte efecte preconizate includ o activitate economică sporită în zonele deservite.

Această abordare este complementară strategiilor naționale și a programelor operaționale principale din cele două țări, care sunt mai orientate spre susținerea conectivității la nivel național și mai puțin axate pe sprijinirea mobilității peste graniță.

Acțiunile planificate vor contribui la RSUE prin îmbunătățirea performanței pentru transportul Dunării, prin creșterea adâncimii râului, a capacității portuare și a siguranței transportului, și anume Pilonul 1, PA 1a - Mobilitatea apei. De asemenea, acțiunile pot contribui la PA 1b - Mobilitate feroviar-rutier-aerian.

2.1.1.2. Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de realizare - de actualizat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de masura	Tintă (2024)	Tintă finală (2029)
OP3. O Europă mai conectată - mobilitate și conectivitate TIC regională	Dezvoltarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, rezistente la schimbări climatice, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră	RCO 84	Acțiuni pilot dezvoltate în comun și implementate în proiecte	Acțiuni pilot		
OP3. O Europă mai conectată - mobilitate și conectivitate TIC regională	Dezvoltarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, rezistente la schimbări climatice, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră	RCO 87	Organizații care cooperează peste granițe	Organizații		

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	UM	De bază	An de referință	Tintă finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
OP3. O Europă mai conectată - mobilitate și conectivitate TIC regională	Dezvoltarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, rezistente la schimbări climatice, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră	RCR 84	Organizații care cooperează peste granițe după finalizarea proiectului	Organizații	0	2021		Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	
OP3. O Europă mai conectată - mobilitate și conectivitate TIC regională	Dezvoltarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, rezistente la schimbări climatice, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră	RCR104	Soluții preluate sau extinse de către organizații	Soluții	0	2021		Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	

2.1.1.3. Grupurile țintă principale

Trimitere: articolul 17 (4)(e)(iii), articolul 17 (9)(c)(iv)

Grupurile țintă prevăzute de această prioritate sunt persoanele și organizațiile care trăiesc și/sau lucrează în zona programului:

- Operatori de port / feribot
- Întreprinderi care transportă pasageri / mărfuri peste râu
- Navetiști

2.1.1.4. Teritoriile specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a investițiilor teritoriale integrate (ITI), a dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (DLRC) sau a altor instrumente teritoriale

Trimitere: articolul 17(4)(e)(iv)

Nu se aplică

2.1.1.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Trimitere: articolul 17(4)(e)(v)

Nu se aplică

2.1.1.6. Defalcare orientativă a resurselor programului din partea UE, în funcție de tipul de intervenție

Trimitere: articolul 17(4)(e)(vi), Articolul 17(9)(c)(v)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - Domeniu de intervenție

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
OP3. O Europă mai conectată - mobilitate și conectivitate TIC regională	FEDR	Dezvoltarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, rezistente la schimbări climatice, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră	090 alte drumuri naționale, regionale și drumuri de acces locale nou construite sau modernizate	
			098 Alte căi ferate nou construite sau modernizate	
			114 Căi navigabile interioare și porturi (TEN-T)	

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - Formă de finanțare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune mai verde	FEDR	Dezvoltarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, rezistente la schimbări climatice, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră	01 Grant	

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - Mecanism de punere în practică teritorial și concentrare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune mai verde	FEDR	Dezvoltarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, rezistente la schimbări climatice, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră	48 Fără direcționare teritorială	

2.2. Prioritatea 2: O regiune mai verde

2.2.1. Obiectiv specific: 2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme

2.2.1.1. Tipuri de activități conexe și contribuția prevăzută a acestora la obiectivele specifice, la strategiile macroregionale și strategiile bazinului maritim, după caz

Întreaga zonă transfrontalieră România-Bulgaria se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește menținerea calității mediului său și atenuarea efectelor negative ale dezastrelor naturale și ale activităților umane. După cum s-a menționat în documentul de orientare transfrontalieră, regiunea se confruntă cu o vulnerabilitate ridicată la schimbările climatice, expunere ridicată la efectele negative ale activităților umane, precum și la riscurile naturale și tehnologice.

Pe măsură ce fluviul Dunărea traversează întregul teritoriu, toate localitățile din zona inundabilă a Dunării sunt expuse incidenței inundațiilor. Alte riscuri naturale în zona de frontieră sunt cutremurele și alunecările de teren.

Pentru ambele țări, secetele reprezintă o problemă importantă. Creșterea semnificativă a episoadelor de secetă, precum și eroziunea, în special pe malurile Dunării și de-a lungul Mării Negre a fost evidențiată în topul problemelor din domeniul mediului și al riscurilor de către părțile interesate, în cadrul consultărilor din faza de pregătire a programului.

Luând în considerare provocările cu care se confruntă zona transfrontalieră, programul va sprijini activități legate de următoarele domenii (listă neexhaustivă):

- adaptarea la schimbările climatice și măsuri de atenuare
- prevenirea și gestionarea riscurilor de dezastre naturale (de exemplu, inundații, incendii, secete, eroziune, cutremure și alunecări de teren) și riscuri legate de activitățile umane
- promovarea rezilienței la dezastre

Tipuri de activități (*listă neexhaustivă*):

Activitățile legate de prevenirea riscului de dezastru și reziliența vor fi puse în aplicare prin proiecte strategice dezvoltate în comun de autoritățile publice împreună cu alte părți interesate relevante de pe ambele părți ale frontierei, luând în considerare abordările bazate pe ecosistem. Prevenirea riscului de dezastre și reziliența luând în considerare acțiunile abordărilor bazate pe ecosistem se vor concentra pe:

- Îmbunătățirea capacității de prevenție a riscurilor și a capacității intervenție în regiunea transfrontalieră RO-BG, prin dezvoltarea de centre operaționale planuri de intervenție și programe de instruire, comune, pentru a dezvolta reziliența la dezastre.
- Îmbunătățirea coordonării, cunoștințelor și capacității transfrontaliere de adaptare a gestionării apei în regiunea transfrontalieră RO-BG la schimbările climatice și la riscurile asociate (inundații, incendii, secete hidrologice, poluare).

Activitățile legate de prevenirea riscurilor și reziliența fac obiectul unui control suplimentar în urma dezvoltării proiectelor strategice de către parteneri.

Tipuri de activități legate de schimbările climatice (*listă neexhaustivă*):

- Creșterea gradului de conștientizare, construirea rețelelor de comunități și părți interesate și implementarea activităților educaționale cu privire la efectul negativ al schimbărilor climatice, în special în rândul comunităților locale, turiștilor și proprietarilor de păduri;
- Dezvoltarea metodelor și instrumentelor pentru îmbunătățirea capacității părților interesate relevante în prevenirea și atenuarea impactului schimbărilor climatice (de exemplu, proiectarea și implementarea planurilor de acțiune, metodologii, politici publice, instrumente etc.) și pentru schimbul de cunoștințe și bune practici legate de planificarea adaptării și luarea deciziilor cu privire la problemele legate de schimbările climatice;
- Identificarea, evaluarea și reducerea efectelor negative ale schimbărilor climatice asupra activităților socio-economice din zonă (de exemplu, dezvoltarea și implementarea strategiilor, instrumentelor, planurilor, soluțiilor comune, activității de sprijin comun);
- Dezvoltarea de metode și instrumente care să ajute la planificarea și luarea deciziilor cu privire la măsurile de adaptare la schimbări climatice;
- Măsuri de împădurire, conservare și protecție a pădurilor, inclusiv implementarea sistemelor comunitare de monitorizare a pădurilor legate de schimbările climatice;
- Prevenirea și inversarea deșertificării prin gestionarea integrată a terenului și a apei (de exemplu, protejarea covorului vegetal, plantarea copacilor, constituirea băncilor de semințe, îmbogățirea solului cu substanțe nutritive, reintroducerea speciilor selectate) pentru adaptarea la schimbările climatice;
- Dezvoltarea structurilor de apărare împotriva inundațiilor și adresarea tuturor aspectelor legate de gestionarea inundațiilor, cu concentrarea pe limitarea impactului schimbărilor climatice, inclusiv previziunea inundațiilor și sistemelor de avertizare timpurie, cum ar fi îmbunătățirea podului și a căilor ferate, îmbunătățirea barajelor, construirea / consolidarea

malurilor râurilor, construirea de "zone tampon" verzi în zonele urbane pentru a permite drenarea, mobilizând părțile interesate transfrontaliere prin:

- standardizarea procedurilor de adaptare la schimbări climatice;
- colaborarea la dezvoltarea planurilor locale de adaptare / atenuare.

Tipurile de activități legate de schimbările climatice vor fi implementate prin apeluri specifice / regulate.

Proiectele ar trebui dezvoltate în comun de către autoritățile publice competente, alte părți interesate relevante și actori de pe ambele părți ale frontierei și ar trebui să fie în conformitate cu documentele strategice naționale, regionale și locale respective. Pentru a asigura o valoare adăugată și o calitate mai ridicată a operațiunilor finanțate, instituțiile / organismele competente din România și Bulgaria vor fi implicate activ în pregătirea ghidurilor pentru apeluri și recomandate cu tărie în procesul de selecție a proiectelor. În plus, în conformitate cu legislația națională bulgară, solicitanții bulgari trebuie să primească o scrisoare de susținere de la organismul / organismele competente naționale / regionale respective înainte de a-și prezenta propunerea de proiect.

Proiectele vor trebui să demonstreze relevanța pentru zona transfrontalieră și contribuția lor la documentele strategice naționale și UE. Proiectele ar trebui să fie în beneficiul întregii zone a programului și să se refere la obiectivele pactului verde, în ceea ce privește protejarea ecosistemelor, anticiparea efectelor negative ale schimbărilor climatice și luarea măsurilor adecvate pentru a preveni sau minimiza daunele.

Această abordare este complementară strategiilor și programelor operaționale naționale din cele două țări, susținând proiecte de importanță națională.

Activitățile planificate vor contribui la aria prioritară a gestionării riscurilor de mediu SUERD (AP5) prin sprijinirea eforturilor de atenuare a efectelor secetelor (ținta 1), realizarea unor reduceri semnificative a evenimentelor cu risc de inundații (ținta 2), îmbunătățirea schimbului de cunoștințe și informații despre locațiile vulnerabile la pericol de accident (ținta 3) și să sprijine evaluarea riscurilor de dezastre în regiunea Dunării, încurajând acțiuni de promovare a rezistenței la dezastre, pregătire și intervenție (Ținta 4). De asemenea, sprijină aria prioritară 10 SUERD (AP10) prin sprijinirea acțiunilor de consolidare a capacității, a schimbului de informații și a coordonării între părțile interesate relevante peste graniță.

2.2.1.2. Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de realizare - de actualizat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	UM	Reper (2024)	Ținta finală (2029)
O regiune mai verde	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	RCO 84	Acțiuni pilot dezvoltate în comun și implementate în proiecte	Acțiune pilot		
O regiune mai verde	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	RCO 87	Organizații care cooperează peste granițe	Organizații		

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	UM	Reper (2024)	Ținta finală (2029)
O regiune mai verde	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	PSO1 (indicator de ieșire specific programului)	Investiții în sisteme noi sau modernizate de monitorizare, pregătire, avertizare și intervenție în caz de dezastre împotriva tuturor riscurilor	Euro		

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	UM	De bază	An de referință	Ținta finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
O regiune mai verde	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	RCR 84	Organizații care cooperează peste granițe la 6-12 luni după finalizarea proiectului	Număr	0	2021		Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	
O regiune mai verde	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	RCR 104 -	Soluții preluate sau extinse de organizații	Soluție	0	2021		Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	
O regiune mai verde	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	PSR0 1 (indicator de rezultat specific programului)	Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva tuturor riscurilor	Populația	0	2021		Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	Ca indicator rezultat pentru PSO1

2.2.1.3. Grupurile țintă principale

Trimitere: articolul 17(4)(e)(iii), Articolul 17(9)(c)(iv)

Grupurile țintă sunt definite ca indivizi și / sau organizații care beneficiază de rezultatele proiectelor finanțate de program.

- Organizațiile din sectorul public, creatorii și planificatorii de politici publice și organizațiile afectate de adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și rezistența la dezastre.
- Populația zonei transfrontaliere - oamenii și comunitățile vor fi mai protejați de efectele negative ale schimbărilor climatice și de riscurile pe care le presupune; vor fi, de asemenea, mai bine informați și educați cu privire la măsurile de adaptare la schimbările climatice și la riscuri și atenuarea acestora.
- Oamenii de știință și cercetătorii;
- Educatori despre mediu și organizații de mediu.

2.2.1.4. Teritoriile specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a investițiilor teritoriale integrate (ITI), a dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (DLRC) sau a altor instrumente teritoriale

Trimitere: articolul 17 17(4)(e)(iv) Nu se aplică

2.2.1.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Trimitere: articolul 17(4)(e)(v)

Nu se aplică

2.2.1.6. Defalcare orientativă a resurselor programului din partea UE, în funcție de tipul de intervenție

Trimitere: articolul 17 17(4)(e)(vi), articolul 17(9)(c)(v)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - Domeniu de intervenție

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune mai verde	FEDR	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	058 Adaptarea la măsurile privind schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: inundații și alunecări de teren (inclusiv campanii de conștientizare, protecție civilă și gestionarea dezastrelor, infrastructurilor și abordări bazate pe ecosisteme)	
O regiune mai verde	FEDR	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	059 Adaptarea la măsurile privind schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: incendii (inclusiv campanii de conștientizare, protecție civilă și sisteme de gestionare a dezastrelor, infrastructuri și abordări bazate pe ecosisteme)	
O regiune mai verde	FEDR	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	060 Adaptarea la măsurile privind schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: altele, de exemplu furtuni și secetă (inclusiv campanii de conștientizare, protecție civilă și gestionarea dezastrelor, infrastructuri și abordări bazate pe ecosisteme)	
O regiune mai verde	FEDR	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	061 Prevenirea și gestionarea riscurilor naturale non - climatice (de exemplu, cutremure) și a riscurilor legate de activitățile umane (de exemplu, accidente tehnologice), inclusiv campanii de conștientizare, sisteme de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, infrastructuri	

			și abordări bazate pe ecosisteme	
--	--	--	----------------------------------	--

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - Formă de finanțare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
0 regiune mai verde	FEDR	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	01 Grant	

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - Mecanism de punere în practică teritorial și concentrare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
0 regiune mai verde	FEDR	iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscului de dezastre, rezistența, ținând seama de abordările bazate pe ecosisteme	48 Fără direcționare teritorială	

2.2.2. Obiectiv specific: 2 (vii) Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane și reducerea tuturor formelor de poluare

2.2.2.1. Tipuri de activități conexe și contribuția prevăzută a acestora la obiectivele specifice, la strategiile macroregionale și strategiile bazinului maritim, după caz

Regiunea are o biodiversitate bogată, în special de-a lungul și în jurul Dunării. Zona are numeroase arii naturale protejate, cum ar fi siturile Natura 2000 și Ramsar, de ambele părți ale frontierei. Ambele țări au responsabilitatea comună pentru conservarea anumitor specii (cum ar fi sturionul dunărean¹⁷) și împărtășesc provocări similare în protejarea ecosistemului unic al Dunării, conform Convenției pentru protecția fluviului Dunărea. Zonele protejate sunt afectate de exploatarea forestieră ilegală și vânătoare, turism și construcții.

Gestionarea deșeurilor este o provocare importantă în zona transfrontalieră, în ciuda progreselor formale datorate adoptării planurilor naționale de gestionare a deșeurilor care afectează calitatea aerului, a solului și a apei.

Activitățile agricole nesustenabile cauzează degradarea mediului, inclusiv pierderea biodiversității, probleme cu irigarea, poluarea și degradarea solului și deșeurii. Conform Programului Națiunilor Unite pentru Mediu din 2021, agricultura este atât o cauză a degradării

¹⁷ Sturion 2020. Un program pentru protejarea și revitalizare a sturionului dunărean
<https://www.icpdr.org/main/sites/default/files/nodes/documents/sturgeon2020-final.pdf>

mediului cât și o industrie amenințată de degradarea acestuia (Raportul „Făcând pace cu natura”, 2021¹⁸).

Locuințele umane sau activitățile precum crearea barajelor și transportul pe apă au dus la un nivel ridicat de fragmentare a habitatelor faunei sălbatice, atât de-a lungul malurilor Dunării, cât și la granița terestră dintre România și Bulgaria. Cu toate acestea, numeroase provocări împiedică adresarea eficientă a conectivității de mediu din zonă, inclusiv: lacune de cercetare și cunoștințe, lacune de cooperare și comunicare, lacune instituționale etc. ([Conectivitate ecologică în regiunea Dunării](#), 2018).

Precum a fost evidențiat în analiza teritorială, calitatea aerului în Bulgaria și România este afectată în principal de arderea combustibililor solizi în sectorul casnic, poluarea transportului rutier și producția de alimente, cu niveluri mai ridicate de poluare a aerului în zonele urbane. Infrastructura de monitorizare insuficientă împiedică supravegherea în ansamblu a calității aerului și implementarea soluțiilor de management eficiente.

Echipamentele și infrastructura sunt de asemenea insuficiente pentru sistemele de alimentare cu apă și de canalizare. Apele uzate din gospodării și activitățile economice reprezintă o problemă presantă pentru mediului acvatic, datorită grămezilor de materie organică și nutrienți, precum și a substanțelor periculoase. Acestea conduc la poluarea apelor de suprafață și subterane (substanțe organice, nutritive, periculoase), modificări hidromorfologice (întreruperea continuității fluviului și a habitatului, discontinuitatea zonelor inundabile / mlaștinilor, alterare hidrologică).

Având în vedere provocările care afectează zona transfrontalieră, programul ar putea sprijini activități legate de următoarele domenii (listă neexhaustivă):

- reducerea poluării mediului;
- sprijinirea dezvoltării infrastructurii ecologice.
- îmbunătățirea conservării biodiversității, revitalizării și utilizării durabile și protecției patrimoniului natural, inclusiv a siturilor Natura 2000 și RAMSAR.

Măsurile care vizează infrastructura ecologică și reducerea tuturor formelor de poluare vor fi considerate o prioritate mai mare în rândul restului activităților din cadrul obiectivului specific 2 (vii).

Exemple de activități (listă neexhaustivă):

- Promovarea, facilitarea și încurajarea implicării cetățenilor în protejarea biodiversității, inclusiv conservarea și utilizarea durabilă a acesteia;
- Colectarea datelor și schimbul de informații cu privire la biodiversitate între cele două părți ale frontierei;
- Evaluarea, îmbunătățirea și promovarea serviciilor ecosistemice la nivel local și regional;
- Împărtășirea bunelor practici și implementarea soluțiilor ecologice și inovatoare care adresează speciile străine invazive și consolidează practicile durabile de gestionare a mediului (de exemplu, gestionarea prietenoasă cu polenizatorii, gestionarea corpurilor de apă, pădurilor etc.)

¹⁸ [MPN.pdf \(unep.org\)](#)

- Sprijinirea constituirii de bănci de semințe, reprovizionarea materiei organice din sol și a organismelor care promovează consolidarea și creșterea plantelor și reintroducerea speciilor selectate.
- Protejarea naturii și a biodiversității situate în apropierea așezărilor prin crearea de noi pasaje de acces / infrastructură verde, etc.;
- Promovarea și utilizarea materialelor și serviciilor de construcție ecologice, de exemplu prin elaborarea de orientări, promovarea bunelor practici, adoptarea principiilor ecologice în procedurile publice, promovarea principiului urbanismului ecologic etc.);
- Creșterea gradului de conștientizare a beneficiilor spațiilor verzi, inclusiv în zonele urbane, sprijinirea acțiunilor locale pentru așezări mai verzi și reabilitarea zonelor industriale dezafectate;
- Dezvoltarea arhitecturii ecologice pentru înmulțirea numărului de acoperișuri și fațade verzi, pentru a sprijini grădinăritul, pentru a promova soluții ecologice pentru înlocuirea pesticidelor și erbicidelor din zonele urbane etc.;
- Dezvoltarea zonelor verzi urbane și periurbane, inclusiv conexiuni între spațiile verzi (parcuri urbane, facilități sportive verzi, păduri, verdețură pe malul râului);
- Îmbunătățirea controlului poluării prin sprijinirea investițiilor în monitorizarea și colectarea datelor privind poluarea aerului, solului și apei, în special în zonele urbane, inclusiv prin crearea de instrumente pentru măsurarea calității aerului, solului și apei și furnizarea de date în timp real (de exemplu, rețele de senzori și aplicații și platforme pentru a permite raportarea de către public);
- Promovarea unei gestionări eficiente a deșeurilor: separarea și reciclarea deșeurilor; creșterea gradului de conștientizare cu privire la gestionarea durabilă a deșeurilor;
- Sprijinirea sistemelor de gestionare a apei și terenurilor prin soluții ecologice (de exemplu: restaurarea pârâurilor și *nature scaping*, sisteme de drenaj urbane, iaz meteoric naturalizat, etc.).

Toate proiectele vor trebui să demonstreze relevanță pentru zona transfrontalieră și să contribuie la documentele strategice naționale și UE, în special la Strategia UE pentru biodiversitate pentru 2030 și la Planul de restaurare a naturii al UE¹⁹. Proiectele ar trebui să fie în beneficiul întregii zone a programului și ar trebui să se concentreze, de asemenea, pe obiectivele pactului verde în ceea ce privește sprijinirea conservării biodiversității, apărarea ariilor protejate și promovarea spațiilor urbane verzi.

Această abordare va fi implementată prin apeluri țintite/ periodice de propuneri și este complementară strategiilor naționale și a programelor operaționale de bază din cele două țări.

Proiectele ar trebui dezvoltate în comun de autoritățile publice competente și alți actori relevanți și actori de pe ambele părți ale frontierei, și ar trebui să fie în conformitate cu documentele strategice naționale și regionale și locale respective. Pentru a asigura demarcarea și complementaritatea cu alte programe și proiecte de mediu, precum și pentru a garanta o valoare adăugată și o calitate mai ridicată a operațiunilor finanțate, instituțiile / organismele competente din România și Bulgaria vor fi implicate activ în pregătirea ghidurilor apelurilor de proiecte și vor fi puternic recomandați în procesul de selecție. În plus, în conformitate cu

¹⁹ [EUR-Lex - 52020DC0380 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

legislația națională bulgară, solicitanții bulgari vor trebuie să primească o scrisoare de susținere de la organismul / organismele competente naționale / regionale respective înainte de a-și prezenta propunerea de proiect.

Activitățile planificate vor contribui la aria prioritară SUERD „Conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și solurilor” (AP6), în special prin prevenirea deteriorării speciilor și habitatelor. De asemenea, susțin aria prioritară 10 SUERD (AP 10) prin sprijinirea acțiunilor de consolidare a capacității, a schimbului de informații și a coordonării între părțile interesate relevante de peste graniță.

2.2.2.2. Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de rezultat - de actualizat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	UM	Reper (2024)	Ținta finală (2029)
O regiune mai verde	vii Îmbunătățirea biodiversității, a infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării	RCO 84	Acțiuni pilot dezvoltate în comun și implementate în proiecte	Acțiune pilot		
O regiune mai verde	vii Îmbunătățirea biodiversității, a infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării	RCO 87	Organizații care cooperează peste granițe	Organizații		

Tabelul 3: Indicatori de realizare - de actualizat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	UM	De bază	An de referință	Ținta finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
O regiune mai verde	vii Îmbunătățirea biodiversității, a infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării	RCR 84	Organizații care cooperează peste granițe la 6-12 luni după finalizarea proiectului	Număr	0	2021		Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	
O regiune mai verde	vii Îmbunătățirea biodiversității, a infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării	RCR104	Soluții preluate sau extinse de organizații	Soluții	0	2021		Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	

2.2.2.3. Grupurile țintă principale

Trimitere: Articol 17(4)(e)(iii), Articol 17(9)(c)(iv)

Grupurile țintă sunt definite ca indivizi și / sau organizații care beneficiază de activitățile desfășurate cu sprijinul programului și de rezultatele acestor activități. Grupurile țintă nu sunt neapărat implicate direct în activități. Ele includ:

- Instituțiile din sectorul public și autoritățile locale - factorii de decizie și planificatorii de politici publice, inclusiv autoritățile locale se află în centrul intervențiilor sprijinite, având în vedere mandatul și

capacitatea lor de a promova și implementa activități în domeniul protecției și conservării naturii, biodiversității și infrastructurii verzi.

- ONG - urile cu activități relevante vor fi, de asemenea, vizate, având în vedere capacitatea și puterea lor de a influența atât agenda de politici publice, cât și de a mobiliza angajamentul civic.
- Universitățile și mediul academic din sectoarele relevante vor fi vizate, având în vedere rolul lor în generarea de cunoștințe și expertiză. Sprijinul le va permite să își împărtășească cunoștințele, să contribuie la îmbunătățirea elaborării politicilor publice, extinderea rețelelor și, de asemenea, să îmbunătățească livrarea propriei activități prin accesarea informațiilor și practicii la fața locului.
- Populația zonei transfrontaliere - oamenii și comunitățile vor fi mai bine informați și educați în ceea ce privește protejarea mediului și adoptarea unor practici și stiluri de viață mai ecologice.
- Întreprinderile locale vor fi, de asemenea, vizate de proiecte, permițându-le să adopte practici și cicluri de producție mai sigure și mai durabile.

2.2.2.4. Teritoriile specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a investițiilor teritoriale integrate (ITI), a dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (DLRC) sau a altor instrumente teritoriale

Trimitere: articolul 17(4)(e)(iv)

Nu se aplică

2.2.2.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Trimitere: articolul 17(4)(e)(v)

Nu se aplică

2.2.2.6. Defalcare orientativă a resurselor programului din partea UE, în funcție de tipul de intervenție

Trimitere: Articolul 17(4)(e)(vi), Articolul 17(9)(c)(v)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - Domeniu de intervenție - care urmează să fie actualizat

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune mai verde	FEDR	vii) Îmbunătățirea biodiversității, a infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării	077 Măsurile de îmbunătățire a calității aerului și reducerea a poluării fonice	
O regiune mai verde	FEDR	vii) Îmbunătățirea biodiversității, a infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării	078 Protecția, restaurarea și utilizarea durabilă a siturilor Natura 2000	
O regiune mai verde	FEDR	vii) Îmbunătățirea biodiversității, a infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării	079 Protecția naturii și a biodiversității, patrimoniului și resurselor naturale, infrastructura verde și albastră	
O regiune mai verde	FEDR	vii) Îmbunătățirea biodiversității, a	080 Alte măsuri de reducere a emisiilor de gaze cu efect	

		infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării	de seră în zona de conservare și restaurare a zonelor naturale cu potențial ridicat de absorbție și depozitare a carbonului, de exemplu prin reumidificarea mlaștinilor, prin captarea gazelor	
--	--	---	--	--

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - Formă de finanțare

Prioritatea nr.	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune mai verde	FEDR	vii) Îmbunătățirea biodiversității, a infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării	01 Grant	

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - Mecanism de punere în practică teritorial și concentrare teritorială

Prioritatea nr.	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune mai verde	FEDR	vii) Îmbunătățirea biodiversității, a infrastructurii verzi în mediul urban și reducerea poluării	48 Altele în afara OP5: Fără direcționare teritorială	

2.3. Prioritatea 3: O regiune educată

2.3.1. Obiectiv specific: 4.2. Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line (contribuție la OS 4.5 FSE+)

2.3.1.1. Tipuri de activități conexe și contribuția prevăzută a acestora la obiectivele specifice, la strategiile macroregionale și strategiile bazinului maritim, după caz

Datele pe educație indică o performanță relativ slabă, pe ambele părți ale frontierei, cu mult sub media UE (atât la învățământul de bază și învățământul cel superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții). Drept urmare, regiunea are rată mult mai mare decât media de tineri NEETs, care nu au nici un loc de muncă, nici nu fac parte din programe de educație sau formare.

De asemenea, rata analfabetismului este îngrijorătoare, iar bilingvismul nu este răspândit în rândul populației. Zeci de ani de izolare între cele două țări au împiedicat comunitățile locale să dezvolte legături strânse, inclusiv atunci când vine vorba de învățarea limbii vecine. Învățarea pe tot parcursul vieții (ÎPV) este foarte scăzută în ambele țări. În 2017, 38,5% din cetățenii europeni erau studenți. În același an, în zona transfrontalieră România-Bulgaria, doar 2,11% populație era înscrise la învățământ terțiar. Mai mult, pentru a fi mai bine pregătite

pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat, sunt necesare mai multe investiții în perfecționarea și mobilitatea angajaților, corelat cu cerințele pieței.

Colaborarea este limitată între părțile interesate cheie din sector la nivel național și local, iar legăturile dintre sistemul de învățământ și sectorul de afaceri sunt slabe, reducând în continuare oportunitățile de îmbunătățire a calității serviciilor de educație și formare și pentru creșterea oportunităților de angajare. Situația este similară de ambele părți ale frontierei.

Următoarele tipuri de activități ar putea fi acceptate (listă neexhaustivă):

- Investiții în infrastructură și facilități educaționale (de exemplu, spații de învățare, precum săli de clasă, laboratoare, biblioteci, ateliere, săli de sport, spații de învățare în aer liber, dar și alte facilități, precum toalete, dulapuri, birouri pentru profesori, săli de mese, cămine) pentru toate nivelurile de educație, inclusiv formarea tehnică și profesională și ÎPV etc.; se va acorda o atenție specială asigurării accesibilității persoanelor cu dizabilități.
- Investiții în asigurarea dotării adecvate a facilităților de învățare cu accent pe digitalizare: echipamente, instrumente etc., în special cele care sprijină dezvoltarea abilităților practice și/sau digitale și învățarea la distanță, cum ar fi computerele, echipamente de videoconferință/echipamentele de educație la distanță, învățarea VR etc.
- Dezvoltarea de activități extinse și structurate de învățare a limbilor străine, ca vector pentru consolidarea încrederii peste graniță, pentru crearea bazei pentru schimburi viitoare și, de asemenea, un factor de stimulare a ocupării forței de muncă;
- Dezvoltarea planurilor comune de educație și formare în domenii în care accesibilitatea nu este un obstacol sau utilizarea instrumentelor și metodelor de învățare digitale.
- Dezvoltarea stagiilor transfrontaliere sau a plasamentelor și a programelor de schimb de studenți pentru tineri absolvenți / studenți.
- Dezvoltarea de parteneriate între instituțiile de învățământ secundar și superior și întreprinderi, pentru a îmbunătăți orientarea către piață și aspectul calitativ al educației și pentru a oferi tinerilor studenți posibilitatea de a se antrena și / sau de a studia pe cealaltă parte a frontierei. Sunt previzionate în special schimburile pe termen lung.
- Dezvoltarea de parteneriate între instituțiile de educație și formare și părțile interesate, la toate nivelurile de educație (de la educația timpurie la cea terțiară), pentru a sprijini învățarea reciprocă și schimbul de practici între profesori și formatori de pe ambele părți ale frontierei.
- Dezvoltarea inițiativelor comune care susțin educația și învățarea adulților (ÎPV), inclusiv facilitarea mobilității de învățare.
- Dezvoltarea de inițiative și activități comune pentru a sprijini accesul la educație și formare incluzivă de calitate, inclusiv ÎPV, grupurilor vulnerabile sau marginalizate, inclusiv persoanelor cu dizabilități, CES („Cerințe educaționale speciale” este o definiție legală și se referă la copiii cu probleme de învățare sau cu dizabilități care le îngreunează învățarea comparative cu majoritatea copiilor de aceeași vârstă), persoane de etnie romă etc.
- Măsuri pentru dezvoltarea abilităților și competențelor tehnice specializate.

Aplicarea grantului de proiect mic ca posibil instrument de susținere a proiectelor cu volum financiar limitat, va fi analizat de structurile programului în etapa de implementare, în funcție de evoluția programului.

Acțiunile sprijinite vor contribui la prioritatea 9 a SUERD, în special la *acțiunea 6 Cunoștințe relevante și de înaltă calitate, abilități și competențe și acțiunea 7. Învățarea pe tot parcursul vieții și mobilitatea învățării* prin sprijinirea mobilității elevilor și profesorilor, precum și a parteneriatelor între școli și instituții de învățământ, reducând nivelurile scăzute ale abilităților de bază, precum limbajul, alfabetizarea, matematica, știința și alfabetizarea digitală, consolidarea competențelor transversale și cheie, în special a antreprenoriatului și a competențelor lingvistice, adresând dezvoltarea competențelor digitale, inclusiv a alfabetizare media, la toate nivelurile de învățare.

2.3.1.2. Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de rezultat - de actualizat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	UM	Reper (2024)	Ținta finală (2029)
2. O regiune educată	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	RCO85	Participări la planuri comune de formare	Număr		
2. O regiune educată	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	RCO87	Organizații care cooperează peste granițe	Număr		

Tabelul 3: Indicatori de realizare - de actualizat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	UM	De bază	An de referință	Ținta finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
2. O regiune educată	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	RCR81	Finalizarea planurilor comune de formare	Participanți				Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	
2. O regiune educată	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	RCR84	Organizații care cooperează peste granițe după finalizarea proiectului	Număr				Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	

2.3.1.3. Grupurile țintă principale

Trimitere: articolul 17(4)(e)(iii), articolul 17(9)(c)(iv)

Grupurile țintă prevăzute de această prioritate sunt:

- Copii înscriși în învățământul preșcolar
- Elevii, studenții la toate nivelurile de educație
- Profesori, formatori, manageri și personal auxiliar din instituțiile de învățământ și formare
- Angajați, în special tineri
- IMM - uri

2.3.1.4. Teritoriile specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a investițiilor teritoriale integrate (ITI), a dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (DLRC) sau a altor instrumente teritoriale

Trimitere: articolul 17(4)(e)(iv)

37 Alte OP5 teritoriale: Alte tipuri de teritorii vizate

2.3.1.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Trimitere: articolul 17(4)(e)(v)

Nu se aplică

2.3.1.6. Defalcare orientativă a resurselor programului din partea UE, în funcție de tipul de intervenție

Trimitere: articolul 17(4)(e)(vi), articolul 17(9)(c)(v)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - Domeniu de intervenție

Prioritatea nr.	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune educată	FEDR	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	121 Infrastructură pentru îngrijirea și educația timpurie	
O regiune educată	FEDR	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	122 Infrastructură pentru învățământul primar și secundar	
O regiune educată	FEDR	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	123 Infrastructură pentru învățământul terțiar	
O regiune educată	FEDR	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	124 Infrastructură pentru educație vocațională și formarea și învățarea adulților	

		dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line		
O regiune educată	FEDR	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	148 Sprijin pentru îngrijirea și educația timpurie (cu excepția infrastructurii)	
O regiune educată	FEDR	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	149 Sprijin pentru învățământul primar până la cel secundar (cu excepția infrastructurii)	
O regiune educată	FEDR	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	150 Sprijin pentru învățământul terțiar (cu excepția infrastructurii)	
O regiune educată	FEDR	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	151 Sprijin pentru educația adulților (cu excepția infrastructurii)	

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - Formă de finanțare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune educată	FEDR	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	01 Grant	

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - Mecanism de punere în practică teritorial și concentrare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune educată	FEDR	4 (2). Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	37. Alte OP5 teritoriale: Alte tipuri de teritorii vizate	

2.4. Prioritatea 4: O regiune integrată

2.4.1. Obiectiv specific: 5.2 Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității, integrată și favorabilă incluziunii sociale, economice și de mediu, în alte zone decât cele urbane

2.4.1.1. Tipuri de activități conexe și contribuția prevăzută a acestora la obiectivele specifice, la strategiile macroregionale și strategiile bazinului maritim, după

O strategie integrată de dezvoltare teritorială va fi dezvoltată de către părțile interesate relevante din zonă în termen de cel mult 6 luni de la adoptarea programului de către CE.

După cum s-a menționat în capitolele anterioare, în afară de mai multe noduri urbane integrate (cum ar fi Ruse-Giurgiu), teritoriul este destul de eterogen atât în ceea ce privește atât provocările, cât și nivelul de dezvoltare. Pentru a reflecta acest lucru și a surprinde caracterul integrat al strategiei, ruta **ciclistă Eurovelo 6 va servi ca element de legătură, aducând coerență și un singur obiectiv: dezvoltarea zonei de frontieră prin intervenții cu mai multe sectoare** (dezvoltarea infrastructurii și a facilităților auxiliare necesare, măsuri legate de siguranță, cazare, hrană, băuturi și zone de odihnă). **Majoritatea tipurilor indicate de acțiuni propuse pot fi implementate și de IMM-uri, inclusiv de microîntreprinderi.** Construirea rezilienței economiei locale este esențială pentru dezvoltarea durabilă a zonei și pentru creșterea competitivității acesteia. În cadrul acestui OP, vor fi sprijinite operațiunile legate de IMM-uri, cu un buget dedicat și indicatori separați.

Este luată în considerare o abordare teritorială integrată multi-tematică și intersectorială bazată pe următoarele elemente:

1. Dezvoltarea traseului de ciclism Eurovelo 6 care este coloana vertebrală a abordării integrate a diversificării economice în zona programului. Traseul de ciclism are un potențial semnificativ de a atrage noi vizitatori în întreaga zonă. Poate fi, de asemenea, utilizat pentru a crea și a consolida un brand pentru regiune, nu numai pentru litoral sau fluviu, ci ca patrimoniu holistic / eco-destinație.

Sunt avute în vedere intervenții atât asupra traseului principal - linia principală EuroVelo Route 6 - de-a lungul fluviului Dunărea, atât în România, cât și în Bulgaria și rețeaua în ansamblu - sunt prevăzute rute secundare care duc în interiorul zonei de frontieră către diferite obiective culturale și turistice.

Următoarele tipuri de acțiuni ar putea fi sprijinite (listă neexhaustivă):

- Dezvoltarea infrastructurii necesare ciclismului, inclusiv măsuri de siguranță, puncte de prim ajutor și servicii, semnalizare etc. Se va acorda prioritate proiectelor care asigură conexiunea cu atracțiile turistice - situri de patrimoniu cultural, natural și cu alte mijloace de transport. Infrastructura conectată (inclusiv reconstrucția sau modernizarea secțiunilor de drum relevante) este, de asemenea, luată în considerare, pe o lungime limitată, în cazuri justificate în mod corespunzător.

- Asigurarea siguranței rutiere pentru secțiunile care se suprapun pe traseul EuroVelo, în vederea respectării standardelor legate de sistemele de semnalizare a traficului și / sau dezvoltarea suplimentară a infrastructurii dedicate bicicliștilor și pietonilor, cum ar fi tunelurile, ocolirile, podurile, pasarele și pistele pentru ciclism protejate
- Asigurarea conexiunilor eficiente cu, acces la și de la alte mijloace de transport, inclusiv porturi și gări - adaptarea infrastructurii
- Asigurarea disponibilității transportului public conectat cu traseul de ciclism
- Asigurarea serviciilor adecvate de-a lungul Traseului EuroVelo, cum ar fi: cazare, mâncare, băutură și zone de odihnă și recreere, servicii inclusiv Bike Pit-Stops, informații, oferte rezervabile, alte servicii de asistență
- Asigurarea comunicării și informațiilor, online și de-a lungul traseului, inclusiv aplicații mobile / digitale pentru bicicliști etc.

Sunt, de asemenea, avute în vedere măsuri ”soft”, cum ar fi campanii de promovare a transportului ecologic și nemotorizat și/sau publicitate pentru ruta EuroVelo 6, ca măsuri de sprijin.

2. Sprijinirea activităților turistice, sectoare conectate și industrii

Acțiunile vor fi finanțate pentru a completa și extinde oferta existentă și pentru a spori atractivitatea regiunii de-a lungul traseului EuroVelo 6, prin valorificarea patrimoniului natural și cultural disponibil și a atracțiilor turistice. Întreprinderile mici, familiale și locale - IMM-urile sunt, de asemenea, vizate în mod special.

Având în vedere caracterul regiunii, se preconizează dezvoltarea următoarelor tipuri de turism: cultural și istoric, de agrement, religios, agroturism, eco-turism, culinar și enoturism, turism genealogic, turism sportiv.

Următoarele tipuri de activități ar putea fi acceptate (listă neexhaustivă):

- Investiții în competitivitatea economică a întreprinderilor locale, inclusiv, dar fără a se limita la: construirea / modernizarea facilităților de producție; furnizarea de echipamente relevante; adoptarea tehnologiilor digitale etc.
- Amenajarea de situri naturale de uz economic: trasee / căi, eliminarea deșeurilor, securitate, semnalizare, locuri de campare, alte atracții în aer liber etc.
- Sprijinirea site-urilor cu potențial turistic: construcții, modernizare / restaurare de castele, cetăți, biserici, mănăstiri, palate, situri arheologice, muzee private/publice, biblioteci, colecții/galerii de artă, locuri de expoziție, crame, ferme agricole (de exemplu, ferme de lavandă/câmpuri; ferme/câmpuri de trandafiri, fabrici tradiționale de ulei, stâne), parcuri de aventură, atracții în aer liber etc.
- Crearea de produse și servicii de patrimoniu istoric, natural și cultural comun, extinderea și îmbunătățirea serviciilor, vizarea de noi piețe și crearea de locuri de muncă în zona transfrontalieră, inclusiv prin înființarea de magazine la fața locului și on-line, în special pentru produsele tradiționale/locale (mâncare locală, pâine, vin, brânză, trandafir, lavandă, miere etc.);
- Sprijin pentru actorii locali și regionali pentru valorificarea obiectivelor / site-urilor / experiențelor turistice cu potențial, inclusiv prin crearea unor trasee turistice durabile sau prin dezvoltarea de etichete de calitate pentru excelență în servicii,

promovarea și comercializarea ofertei turistice etc. Sunt deasemenea încurajate valorificarea tendințelor social media de exemplu „ Insta-turism”.

- Pregătirea personalului, în special abilitățile digitale.

Proiectele trebuie să demonstreze legătura și contribuția la strategia teritorială integrată, precum și la dezvoltarea rutei EuroVelo 6 și a sectoarelor economice prezente în zona transfrontalieră. De asemenea, trebuie să aibă o dimensiune transfrontalieră clară.

Activitățile planificate vor contribui la SUERD, dezvoltând regiunea ca o destinație turistică europeană importantă și stabilind Dunărea ca un traseu transnațional cultural și natural turistic. Programul va viza, de asemenea, dezvoltarea formelor durabile de turism și soluții de mobilitate durabilă de-a lungul regiunii Dunării, promovând dezvoltarea de produse de calitate, infrastructură și forme inovatoare de turism și cultură prin sprijinirea directă al IMM-urilor și parteneriatelor public-privat. Prin toate aceste obiective, programul va contribui la domeniul prioritar 03 (AP3) al SUERD.

2.4.1.2. Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	UM	Reper (2024)	Ținta finală (2029)
PO5. O regiune integrată	5 (ii) Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității, integrată și favorabilă incluziunii sociale, economice și de mediu, în alte zone decât cele urbane	RCO58	Sprijin pentru infrastructura dedicată ciclismului	Km		
PO5. O regiune integrată	5 (ii) Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității, integrată și favorabilă incluziunii sociale, economice și de mediu, în alte zone decât cele urbane	RCO 77	Numărul de site-uri culturale și turistice sprijinite	Număr		
PO5. O regiune integrată	5 (ii) Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității, integrată și favorabilă incluziunii sociale, economice și de mediu, în alte zone decât cele urbane	RCO 87	Organizațiile care cooperează peste granițe (IMM-uri)	Organizații		

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	MU	De bază	An de referință	Ținta finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
PO5. O regiune integrată	5 (ii) Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane	RCR77	Vizitatorii site-urilor culturale și turistice susținute	Persoane	0	2021		Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	

PO5. O regiune integrată	5 (ii) Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane	RCR 64	Utilizatori anuali ai infrastructurii dedicate ciclismului	Utilizatori	0	2021		Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	
PO5. O regiune integrată	5 (ii) Încurajarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane.	RCR84	Organizații care cooperează peste granițe după finalizarea proiectului (legate de IMM-uri)	Organizații	0	2021		Sistem de monitorizare AM (rapoarte de proiect)	

2.4.1.3. Grupurile țintă principale

Trimitere: articolul 17(4)(e)(iii), articolul 17(9)(c)(iv)

Grupurile țintă prevăzute de această prioritate sunt:

- Turiști, în special utilizatorii rutei de ciclism Eurovelo 6
- Navetiști pe distanțe scurte, care vor avea alternative la transportul public sau la mașinile personale
- Persoanele în căutare de locuri de muncă care vor găsi mai multe oportunități de muncă
- Populația locală, care va beneficia de facilități culturale îmbunătățite și mai multe oportunități de agrement
- Afaceri locale
- Administrațiile publice locale, care vor beneficia de creșterea veniturilor

2.4.1.4. Teritoriile specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a investițiilor teritoriale integrate (ITI), a dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității (DLRC) sau a altor instrumente teritoriale

Trimitere: articolul 17(4)(e)(iv)

2.4.1.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Trimitere: articolul 17(4)(e)(v)

Nu se aplică

2.4.1.6. Defalcare orientativă a resurselor programului din partea UE, în funcție de tipul

Trimitere: articolul 17(4)(e)(vi), articolul 17(9)(c)(v)

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - Domeniu de intervenție

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune integrată	FEDR	5 (ii) Încurajarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane.	083 Infrastructură de ciclism	
O regiune integrată	FEDR	5 (ii) Încurajarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane.	165 Protecția, dezvoltarea și promovarea activelor turistice publice și a serviciilor turistice	
O regiune integrată	FEDR	5 (ii) Încurajarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane.	166 Protecția, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale	
O regiune integrată	FEDR	5 (ii) Încurajarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane.	021 Dezvoltarea și internaționalizarea afacerilor IMM-urilor, inclusiv investițiile de producție	

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - Formă de finanțare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune integrată	FEDR	5 (ii) Încurajarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane.	01 Grant	

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - Mecanism de punere în practică teritorial și concentrare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
O regiune integrată	FEDR	5 (ii) Încurajarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane.	37. Alte OP5 teritoriale: Alte tipuri de teritorii vizate	